

GETTA VILAU

I.C. PETRESCU
biobibliografie

BIBLIOTECA CENTRALA PEDAGOGICA

București 1991

Prof. GETTA VILĂU

PROFESOR UNIVERSITAR DOCTOR

I. C. PETRESCU

1892 – 1967

BIOBIBLIOGRAFIE

Cuvânt introductiv de :

Prof . univ.

ION GH. STANCIU

BIBLIOTECA CENTRALĂ PEDAGOGICĂ
București 1991

Coperta si prezentarea grafică
Arh. GABRIELA VĂCĂREANU

Colegiul de redacție:

Dr. George Anca (redactor șef), Ana Șincal (redactor șef
adjunct), Aluna Bejan, Gheorghîța Cotuna, Sanda Ionescu,
Gheorghe Pascu (secretar de redacție), Maria Toader.

Dactilografiere: Cristina Visinovic

“BIBLIOGRAFIA nu trebuie privită numai ca o înșirare de nume și probleme. Ea nu se mărginește numai în a înlesni cercetătorului întocmirea bibliografiei diferitelor teme de lucru, ci este ea însăși o ȘCOALĂ DE COMPOZIȚIE. Ea înfățișează cercetătorului modul cum diferiți autori înțeleg să trateze o problemă: ce aspecte socotesc mai însemnate; în ce cadru situează problema; ce idei principale fixează; în ce ordine și în ce înălțuire le tratează”.

I.C. PETRESCU

I. C. PETRESCU promotor al unei școli active, democratice și regionaliste

În perioada de puternică manifestare a spiritului creator al poporului nostru din deceniile trei și patru ale acestui secol, a avut loc și un proces de maturizare a gândirii pedagogice, proces concretizat nu numai printr-un număr impresionant de scrieri, ci și prin varietatea orientărilor teoretice. Diversitatea acestora din urmă se explică prin adaptarea unor temeuri științifice diferite în structurarea sistemelor pedagogice. Una din aceste orientări își fundamenta demersul teoretic pe *filosofie*, alta pe *sociologie*, o a treia – pe *psihologie*; a existat și o orientare care își propunea constituirea unei *pedagogii românești* întemeiată pe realitățile specifice lumii din spațiul carpato-danubian-pontic, realități puse în evidență de etnografie, de sociologie sau de istorie. Am avut, așadar, în anii '20 și '30 o *pedagogie filosofică*, reprezentată de G.G. Antonescu, Ștefan Bârsănescu, Const. Narly ș.a.; o *pedagogie sociologică* – afirmată îndeosebi prin scrierile lui I. C. Petrescu și Stanciu Stoian; o *pedagogie psihologică*, cu preocupări de experimentare în domeniul educației (Gr. Tăbăcaru, Vl. Ghidionescu, D. Todoran, Gh. Comicescu, Em. Brandza, D. Muster); în sfârșit, Simion Mehedinți, Onisifor Ghibu, Iosif Gabrea și I. C. Petrescu au susținut necesitatea constituirii unei *pedagogii românești* – adică a unei teorii educaționale întemeiate pe specificul spiritualității noastre naționale.

Un cunoscător al mișcării pedagogice europene din acele decenii ar putea să-și exprime nedumerirea în legătură cu „absența” din țara noastră a „școlii active” – curentul care călăuzea practica instructiv-educativă din aproape toate țările bătrânului continent. În realitate, spiritul „școlii active” a dominat întreaga pedagogie românească din deceniile trei și patru. Noi n-am avut o orientare educațională specific activistă, pentru că toată pedagogia românească interbelică a aderat la principiile școlii active, chiar dacă, uneori, acest activism a făcut concesii herbartienismului. De asemenea, n-a lipsit grija – în cadrul orientărilor filosofică, sociologică și psihologică – pentru elaborarea unei teorii pedagogice menite să ofere soluții pentru problemele școlii românești din acei ani. Pe de altă parte, orientarea filosofică nu neglija perspectiva psihologică sau – chiar dacă în mai mică măsură pe cea sociologică; aceasta, la rândul ei, manifesta interes pentru cunoașterea particularităților psihologice ale elevilor; excepție făcea orientarea experimentală care, din dorința de a conferi pedagogiei rigoare științifică, refuza orice întemeiere sau interpretare filosofică.

Deși aveau unele puncte comune, cele patru orientări se deosebeau prin accentul pus, de fiecare dintre ele, pe filosofie, sociologie, psihologie sau pe realitățile materiale și spirituale specifice societății românești.

Dintre toți teoreticienii educației din perioada interbelică, I. C. Petrescu a elaborat un sistem pedagogic care se intersectează cel mai mult cu fiecare din orientările identificate în mișcarea paideutică românească. El s-a afirmat ca discipol al lui G. G. Antonescu; chiar într-una din operele sale fundamentale – *Școala activă* (1926) a fost elaborată în spiritul pedagogiei filosofice. Treptat, a

fost atras spre interpretarea faptului educativ din perspectivă sociologică devenind un colaborator apropiat al lui Dimitrie Gusti. În spirit gustian a elaborat sistemul pedagogic al *regionalismului educativ* (1931), sistem care, alături de *localismul educativ* al lui Stanciu Stoian, constituie afirmarea de prestigiu a pedagogiei sociologice românești.

Sociologismul lui I. C. Petrescu a fost unul echilibrat, în sensul că nu înfîlmim la el tendința de a exagera rolul factorului social în devenirea ființei umane minimalizîndu-l pe cel individual. O dovadă elocventă o constituie scrierea sa *Metode pentru studiul individualității* (1931). N-a fost străin nici ideii de experimentare - o experimentare de anvergură, care să supună validării ipoteze de mare amplitudine, respectiv sisteme educaționale în ansamblul lor. Să se vadă în acest sens volumul său *Școala de experimentare* (1935).

Preocupările sociologice l-au condus spre pedagogia socială și l-au apropiat de ideile promovate în epocă de Simion Mehedinți, C. Rădulescu-Motru și Onisifor Ghibu privind necesitatea unei educații întemeiate pe realitățile specifice poporului român. În cealaltă operă fundamentală a sa - *Contribuții la o pedagogie românească*, vol. I. *Satul temeliea statului* (1938), I. C. Petrescu tratează regionalismul educativ ca pe o manifestare originală, specifică pedagogiei românești.

Eminentul nostru pedagog s-a remarcat însă și ca un consecvent promotor al unei școli democratice. Valoroasa sa scriere *Problema selecției în școala democrației* (1928) constituie o mărturie nu numai a spiritului său democratic, ci și a competenței cu care a abordat această problemă.

Concepția asupra *școlii active* a lui I.C. Petrescu este una foarte apropiată de aceea a magistrului său G. G. Antonescu. Existau în anii '20 – după aprecierea sa – două direcții ale școlii active: una care acorda prioritate activității fizice – concepția materialistă sau utilitaristă (căreia uneori i se spunea *școala muncii*) și alta care pune pe prim plan activitatea intelectuală – *școala activă intelectualistă*. În opinia pedagogului nostru se impunea împăcarea celor două tendințe extreme și constituirea – în maniera în care gădea și G. G. Antonescu – a unei a treia direcții – *școala activă integrală*, care armoniza tendințele idealiste cu cele utilitariste, urmărind atât dezvoltarea însușirilor sufletești, cât și pregătirea ființei umane pentru viața practică.

Revelator pentru înțelegerea concepției activiste a lui I.C. Petrescu mi se pare a fi sistemul principiilor considerate de el ca fiind caracteristice acestei orientări pedagogice: 1. principiul activității proprii, 2. principiul activității practice, 3. principiul intuiției, 4. principiul educației naturale sau al respectării individualității copilului. Se avea în vedere, așadar, o școală întemeiată pe stimularea unei activități integrale a elevilor (intelectuală și fizică), care să valorifice funcțiile informative și formative ale intuiției și să ia în considerare particularitățile individuale ale celor ce se instruiesc.

Semnificativă pentru concepția lui I. C. Petrescu este referirea sa în legătură cu cel de-al patrulea principiu – al educației naturale – gradul de libertate al elevilor în procesul instructiv. „*Să dăm libertate elevilor*: e un principiu admirabil afăta timp cât nu se exagerează. Căci a susține că programele, orariile, metodele de învățămînt și întreaga organizare școlară să fie editate de elevi, aceasta

nu mai e democratism educativ – termenul care încântă atât de mult pe unii pedagogi – ci pur și simplu anarhie educativă”. (*Școala activă*, ed. 1943, pp. 258-259).

În concepția pedagogului nostru există o strânsă legătură între activism și spiritul democratic în organizarea școlară. Activismul este un produs și un factor al democrației; el este o expresie a cerinței, manifestată nu numai pe plan social ci și educațional, ca fiecare persoană să se conducă după rațiunea sa și să participe – potrivit propriei înzestrări – la progresul social. Instaurarea vieții democratice însă, ca și generalizarea activismului educațional, cer timp și experiență relativ îndelungată; în România ambele se aflau – după opinia sa – în primele faze de manifestare, deci cu lacune și într-un plan și în altul.

Școala democrației – spunea I. C. Petrescu – se distinge prin două note caracteristice: a) șansa oferită tuturor tinerilor unei națiuni de a străbate toate gradele școlare, de la cel primar până la cel universitar fără deosebire de origine, de avere, de rangul social al părinților; b) putința fiecărui copil – prin condițiile diferențiate ce i se creează – de a se dezvolta după modul său propriu, după puterea de voință și aptitudinile sale (Cf. *Problema selecției în școala democrației*, pp. 22 și 25). Din analiza unor proiecte de organizare a sistemului de învățământ (G. Kerschensteiner, W. Rein, S. Mehedinți, P. P. Negulescu, I. Petrovici ș.a.), I. C. Petrescu desprinde tendința generală a epocii: „principiul selecției după aptitudini este principiul fundamental de organizare a școlii democratice” (ibidem, p. 56). Prin mijlocirea unei astfel de școli – aprecia pedagogul nostru – se putea

instaura o nouă ierarhie socială, în care fiecare cetățean să ocupe locul pe care îl merită.

Dintre sistemele educaționale practicate în prima jumătate a acestui secol – Dalton, Winnetka, Manheim, comunitățile de muncă – I. C. Petrescu consideră că aceasta din urmă – grupînd elevii după afinitate, punîndu-i în situația de a lucra împreună, fiecare alegîndu-și în mod liber activitatea – oferă educatorului posibilitatea de a cultiva atît „spiritul de comunitate”, cît și capacitățile creatoare. Se aveau astfel în vedere obiectivele fundamentale ale unei școli democratice: o instruire diferențiată într-o școală în care aveau acces copii din toate categoriile sociale.

Ocupîndu-se de școala românească – așa cum era ea organizată în vremea sa – I. C. Petrescu o considera ca fiind întemeiată, încă din 1864, pe principii împrumutate din Occident, slujind cu prioritate interesele lumii urbane. În consecință, ea nu răspundea cerințelor reale ale societății românești în care dominantă era populația rurală. „*Străină de sufletul poporului, educația nu avea nici un ecou în viața satului. Deoarece nici un ecou din viața satului nu răsuna în școală*” (*Școale experimentale*, 1935, p. 195). Într-o astfel de instituție educațională, aprecia el, cu oarecare exagerare, copiii proveniți din mediul rural s-au rupt de satele din care au provenit și, incapabili să se integreze în mediul orășenesc, au rămas niște dezrădăcinați.

O adecvare a educației la realitățile societății românești presupunea întoarcerea școlii cu fața către sat și adaptarea a două principii: 1. *principiul regionalismului educativ* și 2. *principiul programei minimale și al comunităților de muncă*. Cele două principii sînt pe larg

abordate în scrierile sale *Regionalismul educativ* (1931) și *Contribuții la o pedagogie românească*, cu subtitlul semnificativ: *Satul – temelia statului* (ultima cuprinzând, cu unele modificări și conținutul celei din 1931). Prin aceste lucrări, autorul *Școlii active* se depărtează mult de concepția lui G. G. Antonescu, integrându-se în orientarea sociologică, regionalistă și ruralistă promovată de Dimitrie Gusti, Simion Mehedinți și Constantin Rădulescu-Motru.

Prin poziția sa teoretică, I. C. Petrescu exprima și intențiile pe plan școlar ale Partidului Național Țărănesc – aripa I. Mihalache – partid de care se simțea atașat prin origine și idei. Avea puternic dăltuită în conștiința sa convingerea că „*România cea nouă de la sat va porni!*”.

Întemeindu-se pe cercetările sociologice axate pe *metoda monografică*, I. C. Petrescu considera – ca și D. Gusti – că, trăind în condiții sociale, juridice, politice diferite de ale orășanului, țăranul are propria sa individualitate. Pe de altă parte, nici nu există un țăran în genere, ci țărani cu structuri spirituale diferite, determinate de condiții specifice ale *mediului natural* în care trăiesc, și ale *muncii* pe care o desfășoară. Tocmai acestor „două piloane ale vieții satului” – *natura* și *munca* – le corespund cele două principii pedagogice – *principiul regionalist și localist* și *principiul activității și comunități*¹.

¹ Dacă pentru I. C. Petrescu *regiunea* era sursa cunoștințelor și activității practice a elevilor, pentru Stanciu Stoian, elementul central al instrucției îl constituie *locul natal* (deci un orizont spațial mai limitat), educația urmînd să cultive atît atașamentul copiilor de mediul rural local în care s-au născut

Principiul regionalist este o consecință a diferențierilor regionaliste din lumea satelor (munte, deal, câmpie, baltă), iar cel al activității și comunităților este desprins din ceea ce numea „dominanta psihologiei țăranului”. Întemeindu-se pe aceste caracteristici ale lumii rurale românești, I. C. Petrescu propune un sistem de instruire – primară și supraprimară – centrat pe cunoașterea regiunii și desfășurat sub forma comunităților de muncă (activitatea practică urmînd a fi și ea una specifică regiunii în care se afla școala).

Teoria regionalismului educativ se caracterizează prin două elemente relevante: *programa regionalistă* (restructurarea conținutului învățămîntului în funcție de specificul fiecărei regiuni) care completa programa cu caracter general și *metoda regionalistă* (contactul nemijlocit al elevilor cu obiectele și fenomenele specifice mediului în care trăiau; sistematizarea cunoștințelor în jurul unor teme – „*unități de viață*” – evitîndu-se fragmentarea lor în obiecte de învățămînt; gruparea elevilor în comunități de muncă).

Deși susținea cu toată convingerea ideea regionalismului educativ, ca și pe aceea a comunităților de muncă, I. C. Petrescu aprecia că ambele „metode” trebuiau supuse unor numeroase experimentări pentru a se fixa tipurile regionale de școli corespunzătoare satelor după așezare și specificul muncii lor. De altfel, și în *Școale experimentale* susținuse aceeași idee: „Schimbarea sistemului educației, a cărei necesitate toți o simt, nu se

și trăiau, cît și dorința de-a acționa pentru ridicarea materială și spirituală a acestuia.

poate săvârși fără o experimentare bine condusă, în condițiile specifice de la noi” (p.19).

În proiectul de lege (pregătit în timp ce ministru al învățământului era D. Gusti (1932/1933), iar I. C. Petrescu – unul din colaboratorii apropiați) se prevedea și organizarea unor școli experimentale. Neadoptându-se legea, nu s-au organizat nici școlile experimentale.

Purtînd amprenta realităților din țara noastră, teoria regionalismului educativ era considerată de I. C. Petrescu ca expresie a pedagogiei românești; spre această teorie a fost condus de metoda monografică proprie sociologiei promovată de D. Gusti.

Deși unele încercări de punere în aplicare a regionalismului educativ n-au lipsit – mai ales la nivelul învățământului supraprimar – condițiile politice din anii '40 n-au permis extinderea în practica școlară a principiilor sale. Raportat la epocă, regionalismul educativ se dovedește a fi deosebit de centrat pe problemele școlii românești, oferind soluții originale care, deși voiau să se păstreze în limitele unei pedagogii naționale, se integra pe deplin în spiritul novator al primei jumătăți din secolul nostru. Cercetarea operei lui I. C. Petrescu ne ajută, pe de o parte, să cunoaștem mai bine școala românească în anii '20 și '30, iar pe de altă parte, ne oferă numeroase sugestii pentru păstrarea legăturii școlii noastre cu specificul realităților din țara noastră.

Se cuvine să fie menționată, în încheiere, și o altă latură a activității pedagogului I. C. Petrescu – aceea de bibliograf. El are meritul de a fi inițiatorul unei bibliografii pedagogice românești încă din 1939. Activitatea în cadrul Bibliotecii Centrale Pedagogice în anii 1963 – 1967 i-a permis să-și ducă mai departe

XIV

intențiile, stimulînd și participînd direct la desfășurarea în această instituție a unei activități bibliografice de aleasă ținută.

Prof. univ. Ion Gh. Stanciu

26 oct. 1991

NOTA REDACȚIEI

Biblioteca Centrală Pedagogică supune atenției cercetătorilor și tuturor celor interesați o lucrare biobibliografică dedicată prof. univ. dr. I. C. Petrescu, a cărui rodnică activitate îndreptată în direcții multiple – pedagog eminent, organizator de școală, inițiator al documentării pedagogice în România, autor de cursuri universitare, publicist – s-a concretizat în lucrări care s-au bucurat de o foarte bună apreciere din partea specialiștilor și a cadrelor didactice.

Biobibliografia își propune să înregistreze scrierile prof. I. C. Petrescu, precum și cele mai importante referințe despre om și operă apărute în publicațiile pedagogice, spre a oferi o imagine cât mai cuprinzătoare asupra prezenței sale în mișcarea pedagogică a vremii. În acest scop au fost consultate cataloagele Bibliotecii Centrale Pedagogice, ale Bibliotecii Academiei Române etc., precum și o serie de periodice apărute între anii 1921-1990. Menționăm că s-a procedat la o selecție a articolelor publicate în ziarul „Dacia” (1921-1922).

Lucrarea cuprinde referiri bibliografice structurate astfel: I. Scrierile prof. univ. dr. I. C. Petrescu; II. Referințe despre personalitatea și opera prof. univ. dr. I. C. Petrescu; III. Anexe; IV. Indici.

Bibliografia se deschide cu prezentarea scrierilor originale de orientare psihologică, sociologică, istoria pedagogiei, statistică școlară, studii introductive, cursuri universitare și manuale școlare.

Materialele sînt orînduite cronologic; în prezentarea lucrărilor apărute în volum reproducem integral sumarul, oferind în plus și alte informații: titlul, anii

reeditărilor, dedicații, titlul colecțiilor în care au apărut volumele, colaboratorii etc. Studiile introductive sînt însoțite de adnotări.

Articolele, secțiunea a doua a primei părți a bibliografiei formează un capitol substanțial, structurat tematic. În cadrul temelor, materialele sînt orînduite cronologic, fiind însoțite de adnotări. Articolele cu conținut social publicate în ziarul „Dacia” (1921-1922) sub pseudonimul PION sau inițiala P. sînt prezentate la capitolul „Diverse”.

Lucrările de documentare pedagogică, traducerile, recenziile, conferințele pedagogice, manuscrisele formează obiectul unor capitole separate. Bibliografia, care cuprinde recenziile unor lucrări de autori români și străini semnate de I. C. Petrescu, este orînduită alfabetic; traducerile sînt prezentate cronologic cu menționarea edițiilor folosite, iar în cazul conferințelor pedagogice precizăm că datele sînt extrase din publicațiile vremii.

Partea a doua a bibliografiei – Referințe despre personalitatea și opera prof. univ. dr. I. C. Petrescu – cuprinde lucrări cu caracter general: dicționare, bibliografii pedagogice, lucrări de diplomă, teze de doctorat. Referințele critice despre scrierile prof. I.C.P. sînt extrase din lucrări de istoria pedagogiei, pedagogii generale și alte scrieri, precum și din publicații periodice, ele fiind însoțite de adnotări și de citate sugestive. În continuare, sînt prezentate recenziile și notele bibliografice pe marginea lucrărilor monografice apărute în volum și a traducerilor.

Anexele cuprind lista pseudonimelor și a inițialelor folosite de prof. I. C. Petrescu, precum și o

iconografie din periodice. S-au întocmit indici de nume și termeni.

Lucrarea este însoțită de un cuvânt introductiv semnat de prof. univ. Ion Gh. Stanciu, nota redacției, un tabel cronologic în care sînt consemnate momentele semnificative din biografia pedagogului și lista publicațiilor care cuprinde titlul și anii unde s-au găsit materialele *de și despre* prof. I. C. Petrescu.

În adnotări numele lui I. C. Petrescu este notat I.C.P. Cînd lucrările pedagogului sînt semnate cu pseudonim ori inițiale, se fac precizările de rigoare.

Cifrele arabe din Indici trimit la numărul de ordine bibliografică.

Biobibliografia se dorește a fi un omagiu adus eminentului pedagog care a fost și rămîne o personalitate de referință în conștiința de sine a pedagogiei românești. Documentariștii de la Biblioteca Centrală Pedagogică păstrează sentimente de aleasă prețuire pentru prof. I. C. Petrescu care prin pasiune și dăruire, dublate de o înaltă competență pedagogică a îndrumat, condus și elaborat numeroase lucrări de documentare pedagogică românească. Aducem, pe această cale, mulțumiri celor care ne-au sprijinit la întocmirea acestui modest omagiu: dna prof. emerit dr. Victoria C. Petrescu, prof. A. Lauterman, prof. univ. Ion Gh. Stanciu și prof. I. Orghidan.

EDITOR'S NOTE

The present bibliography, dedicated to I. C. Petrescu, university professor, Ph.D. – prominent educator, school organizer, initiator of educational documentation in Romania – aims to record both his works and the most important opinions on the man and his work, issued in the educational periodicals, in order to offer a broader image of his personality in the perspective of the educational movement of those times.

This goal was reached by consulting the catalogues of the Central Educational Library, the Library of the Romanian Academy etc., as well as a series of periodicals issued between 1921-1990. We mention that we made a selection of the articles published in the “Dacia” newspaper (1921-1922).

The work includes bibliographical references structured as follows: *I.* I. C. Petrescu's works; *II.* Opinions on I. C. Petrescu's personality and work; *III.* Anexes; *IV.* Indexes.

The bibliography opens with a presentation of the original writings on psychology, sociology, history of pedagogy, school statistics, introductory studies, university courses and school textbooks.

The materials are chronologically organized. The contents of the works in volumes is integrally copied and accompanied by further information, such as subtitle, years of reprint, dedications, title of collections the volumes were published, collaborations, etc. The introductory studies are annotated.

The articles in the second part of this first bibliographical section are subject-structured. The articles

of a subject are chronologically presented and annotated. The social articles issued in the “Dacia” newspaper (1921-1922) and signed with his pen name PION or letter P are included in the chapter “Miscellanea”.

Educational documentation writings, translations, reviews, educational conferences, manuscripts form a separate chapter. I. C. Petrescu’s reviews on works by Romanian and foreign authors are alphabetically presented, while his translations are chronologically registered having a mention of the edition referred to. In case of his educational conferences we specify that all information is taken from the publications of those times.

The second section of the bibliography, “Opinions on I. C. Petrescu’s personality and work”, lists the general works, such as dictionaries, educational bibliographies, diploma papers, doctoral theses. The critical references on professor I. C. Petrescu’s works are taken out from papers on history of pedagogy, general pedagogies and others, as well as from periodicals. They are annotated and followed by relevant quotations. Then, there are presented the reviews and bibliographical notes on monographs issued in volume and on translations.

Annexes give the list of pen names and initials used by prof. I. C. Petrescu, and an iconography of periodicals.

In the last section there are name and subject indexes.

The present work also comprises a foreward by I. Gh. Stanciu, professor at the University of Bucharest, editor’s note, a chronological table of several significant moments in the educationalist’s life and the list of

publications providing information on title of writings *on* and *about* I. C. Petrescu and the year of their issue.

In annotations there are used the initials I.C.P. for his full name. Where the educator signs his works with a pen name or initials, the necessary explanations are given.

The Arabic figures used in Indexes refer to the bibliographical number.

LISTA PUBLICAȚIILOR²

- Almanahul dedicat părinților. București, 1979
- Almanahul învățătorilor. București, 1939-1941
- Almanahul învățătorilor din Cetatea Albă, București, 1929-1930
- Anuarul învățământului primar. București, 1933
- Arhiva pentru știință și reformă socială. București, 1925-1943
- Atheneum. Iași, 1937, 1939
- Contemporanul. București, 1973, 1982
- Dacia. București, 1921-1922
- Forum. București, 1977
- Frământări didactice. Focșani, 1938
- Învățătorul român. București, 1922
- Lamura, Revistă de cultură generală. București, 1926
- Luceafărul. Sibiu, 1936, 1937
- Muscelul nostru. Cîmpulung, 1929-1942
- Parlamentul român. București, 1933
- Revista de pedagogie. Cernăuți, 1935
- Revista de pedagogie. București, 1967, 1969, 1973, 1980, 1982.
- Revista generală a învățământului. București, 1928-1942
- Satul și școala. București, 1939
- Solidaritatea. Pitești, 1928
- Școala și vieța . București, 1930-1942
- Școala română. București, 1929

² Cuprinde titlul publicațiilor și anii în care s-au găsit materiale de și despre I. C. Petrescu

- Școala românească. București, 1941-1944
- Tinerimea română. București, 1931
- Tribuna. Cluj, 1973
- Tribuna școlii. București, 1973
- Viața în aer liber. Studii și documente. București, 1941
- Viața românească. București, 1924-1940

TABEL CRONOLOGIC

- 1892 ian.26. Se naște la Rădești, județul Muscel (azi Argeș), într-o familie de învățători.
- 1912 Absolvă cursurile Școlii Normale „Carol I” din Cîmpulung-Muscel; se clasifică întâiul. Este numit învățător în comuna Bucșani – Dîmbovița.
- 1913 Publică lucrarea: *Primul an de învățămînt. Impresii. Observații. Părerii*. Funcționează la școala din comuna Mihăești – Muscel.
- 1915 - 1916 Predă la școala din satul natal, Rădești.
- 1916 - 1918 Participă la războiul pentru întregirea neamului.
- 1919 Absolvă Liceul „I. C. Brătianu” din Pitești, secția clasică; se clasifică întâiul.
- 1921 - 1922 Colaborează la ziarul „Dacia”, înființat de I. Al. Brătescu-Voinești. Articolele pe teme culturale, social-pedagogice și școlare sînt semnate sub pseudonimul „PION”.
- 1922 Își ia licența la Facultatea de Filosofie și Litere din București cu mențiunea „magna cum laude”. A studiat cu profesorii G. G. Antonescu, D. Gusti, C. Rădulescu-Motru, P. P. Negulescu, I. Rădulescu-Pogoneanu.

- 1923 Își ia licența în drept cu mențiunea „cum laude”.
Sustține examenul de capacitate în filosofie și pedagogie pentru învățământul secundar; se clasifică întâiul.
- 1924 Sustține doctoratul în pedagogie, sub conducerea științifică a prof. G. G. Antonescu, cu tema: *Școala activă*, obținând calificativul „magna cum laude”.
Este numit asistent suplinitor la catedra de pedagogie teoretică din București.
Este redactor la „Revista generală a învățământului”, înființată de S. Haret. Publică numeroase articole despre starea învățământului românesc și recenzii ale unor lucrări semnate de autori români (G. G. Antonescu, I. I. Gabrea, V. Theodosiu, N. Iorga etc.) și străini (Claparède, Binet, Durkheim, Ferrière etc.).
Traduce în colaborare cu I. I. Gabrea, lucrarea *Prelegeri pedagogice* de F. I. Herbart, precedată de un studiu critic asupra filosofiei și pedagogiei lui Herbart semnat de prof. G. G. Antonescu.
- 1926 - 1930 Predă filosofia la seminarul „Nifon Mitropolitul”.
Publică lucrarea *Școala activă* cu o prefață semnată de prof. G. G. Antonescu, prin care se oferă soluții pedagogice novatoare pentru formarea unor personalități flexibile,

autonome, spontane și creatoare așa cum le reclamau realitățile sociale ale vremii. Lucrarea a fost reeditată în anii 1927, 1943; în anul 1973 apare o nouă ediție la Editura Didactică și Pedagogică în colecția „Pedagogia secolului XX”, ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de prof. univ. dr. doc. Anghel Manolache.

Participă, alături de prof. G. G. Antonescu și I. I. Gabrea, la înființarea Institutului Pedagogic Român.

1927 Este numit asistent titular la catedra de pedagogie teoretică condusă de prof. G. G. Antonescu.

Efectuează studii de specialitate la Facultatea de Filosofie și Litere din București cu profesorii: G. G. Antonescu, D. Gusti, C. Rădulescu-Motru, P. P. Negulescu, I. Rădulescu-Pogoneanu și la Institutul Pedagogic din Jena.

Participă la cursurile de vară organizate de prof. Kreuger de la Institutul de Psihologie din Jena.

dec. 14. Deschide ciclul de comunicări și conferințe organizat de Institutul Pedagogic Român cu expunerea *Starea învățământului din Germania*.

1928 Este numit asistent definitiv pentru probleme de psihologie pedagogică.

Participă la cursurile de vară ale Universității din Jena conduse de prof. dr. W. Rein, pedagog german de orientare herbartiană.

Publică lucrarea cu caracter sociologic *Problema selecției în școala democratică*, în care susține că școala democratică constă în „putința tuturor tinerilor unei națiuni de a străbate toate gradele școlare de la cel primar pînă la cel universitar, fără deosebire de origine, avere, de rangul social al părinților” (p.22).

1929

Susține examenul de docență în pedagogie.

Participă la Congresul Internațional al Asociațiilor Pedagogice de la Geneva.

Predă la Facultatea de Filosofie din București *cursul de psihologie pedagogică*.

Predă cursuri de psihologie și pedagogie la Academia de Înalte Studii Agronomice (1929-1932).

Traduce opera lui Pestalozzi „Cum își învață Gertruda copiii”, însoțită de un studiu introductiv: *Principiile de bază ale pedagogiei la Pestalozzi*; în 1977 apare la Editura Didactică și Pedagogică în colecția „Lucrări fundamentale de pedagogie” o ediție îngrijită, cu note și comentarii, tabel cronologic și un studiu introductiv de prof. emerit Victoria C. Petrescu, sora pedagogului. La cererea Bibliotecii „Comenius-Bücherei” din Leipzig elaborează o lucrare bibliografică în care sînt inserate referințe privind opera și

ideile pedagogice ale lui Pestalozzi publicate în literatura pedagogică românească. */Pestalozzi Bibliographie in Rumänien/*.

- 1930 Este numit conferențiar și apoi, profesor titular la catedra de pedagogie socială a Facultății de Litere și Filosofie din București. Predă pedagogia socială pînă în anul 1947. Frecventează cursurile organizate de “Zentralinstitut für Erziehung und Unterricht” la școlile în aer liber din Hamburg și Dresda. Elaborează împreună cu G. G. Antonescu, O. Ghibu și Natalia Valeriu un documentat referat cu privire la *Principiile călăuzitoare la întocmirea unui abecedar*, referat înaintat Casei școalelor și publicat în „Revista generală a învățămîntului” (nr. 6, iun.).
- 1931 Publică lucrarea *Metoda pentru studiul individualității*, în care prof. I. C. Petrescu a urmărit o fundamentare a metodelor de studiere a individualității copilului, o comparație obiectivă între ele, precum și o îmbinare a mijloacelor de aplicare a acestora în viața de școală. Este reeditată în anul 1932. Publică lucrarea *Regionalismul educativ*. Cunoșterea și punerea în valoare a unității de viață, susține prof. I. C. Petrescu, contribuie la afirmarea „specificului național”, fiindcă „regiunea este o unitate organică a unui organism mai mare și mai precis în contururile sale, care este patria”.

Sub ministeriatul prof. D. Gusti (1932-1933) s-a aplicat metoda regionalismului educativ, prin introducerea în programele școlare a studiului regiunii.

Participă la Seminarul pedagogic de la Jena condus de prof. Peter Peterson.

1932 Cercetează numeroase instituții cu caracter educativ din Paris și se documentează la Bibliothéque Nationale.

Funcționează ca secretar general în Ministerul Instrucției, Cultelor și Artelor sub ministeriatul prof. D. Gusti (1932-1933).

1933 Publică *Realități și perspective în domeniul școlii primare*, lucrare de interpretare critică a datelor statistice, promovînd o politică școlară realistă.

Înființează în comuna Rădești Asociația culturală „Bunii gospodari”, avînd drept scop ridicarea culturală și materială a satului. Bazată pe autofinanțare economică și autoconducere democratică, Asociația al cărei președinte a fost o perioadă îndelungată a reușit să organizeze unități economice și culturale: cooperativă forestieră, atelier de mecanizare agricolă, baie comunală, cabinet medical, farmacie satească, grădiniță de copii, cămin cultural, bibliotecă satească etc.

1934 - 1935 Continuă documentarea științifică la Paris și Berlin.

- 1935 Predă *cursul de pedagogie socială* la Facultatea de Filosofie din București
- Publică lucrarea *Școale de experimentare* în care analizează școlile de experimentare, programele și metodele folosite pe plan internațional și în școala românească.
- 1936 Participă la Congresul internațional pentru educație al „Școlilor în aer liber”, organizat la Bielefeld, precum și la cursurile de vară ale Universității din Freiburg.
- 1938 Publică lucrarea *Contribuții la o pedagogie românească* (vol. I), în care evidențiază însemnătatea factorului social în noua spiritualitate, raportează educația la determinantele firești ale spiritualității românești și analizează rolul educativ și social al educatorului. Prof. I. C. Petrescu a demonstrat necesitatea unei școli noi care să pregătească realmente pentru viață asigurând „integrarea cât mai perfectă a individului în societatea respectivă” (*Contribuții...*, p. 165).
Este numit consilier pedagogic la Direcția liceelor militare (1938-1940).
Este numit director de studii la Școala Normală Superioară din București.
- 1939 Publică *Bibliografia pedagogică românească*, ultimul volum din colecția de lucrări metodice intitulată „Biblioteca Liceului Românesc”.
Lucrarea, care cuprinde valoroase materiale

de orientare didactică necesare personalului didactic din învățământul liceal, este precedată de un studiu semnat de prof. I. C. Petrescu.

Este evidențiată utilitatea bibliografiei pedagogice ca inestimabil instrument de muncă științifică și sursă de prețioase învățăminte pentru optimizarea praxisului educativ (În: „Lămuriri” la Bibliografia pedagogică românească).

Este ales membru titular al Academiei de Științe a României la secția „Istoria și filosofia științei”.

Participă la congresele pedagogice internaționale de la Bruxelles și Mannheim.

- 1940 Participă la Congresul pedagogic organizat la Bayreuth cu prilejul comemorării centenarului înființării primei instituții fröbeliene.
- 1941 Este numit ministru subsecretar de stat al școalelor la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, sub ministeriatul prof. Ioan Petrovici.
Deține funcția de director al Seminarului Pedagogic Universitar din București.
Publică lucrarea *Instituții de pregătire a profesorului secundar*.
- 1942 Este numit profesor titular la catedra de pedagogie socială a Universității din București. Funcționează pînă în anul 1946. Face parte din colectivul de conducere a

revistelor „Graiul copiilor” și „Școala românească”.

- 1943 Elaborează planul și coordonează materialul pentru vol. *Învățământul practic*, cu prilejul Expoziției documentare din București a școlilor din învățământul grădiniilor de copii, școlilor primare, normale și profesionale din țară (oct.).
- 1944 Publică studiul *Pestalozzi și educația poporului* (Școala românească, nr. 1) în care subliniază însemnătatea operei lui Pestalozzi pentru ridicarea poporului prin cultură.
- 1945-1946 Elaborează lucrarea *Bibliografia analitică a educației din România în perioada 1785-1959* (manuscris predat Bibliotecii Centrale Pedagogice în 15.II.1959).
- 1947-1953 În urma procesului intentat guvernului marelui Antonescu este condamnat la 6 ani de detenție.
- 1953-1955 Continuă să fie deținut la penitenciarul din Sighet.
- 1956 În urma memoriului adresat Ministerului Învățământului se redeschide procesul și este reabilitat politic.
- 1958 Este numit cercetător științific principal la Institutul de Cercetări Pedagogice din București (funcționează 10 luni).

- 1959 Depune la Institutul de Cercetări Pedagogice o lucrare intitulată *Evidența cărții pedagogice de la începuturi pînă în anul 1944*, 500 p. /manuscris; informație obținută de la prof. I. Orghidan/.
- 1963 mar. 25. Este încadrat la Biblioteca Centrală Pedagogică, în postul de bibliograf principal.
- 1964 dec. 1. Este numit în funcția de șef al serviciului bibliografic.
 Realizează personal și conduce o serie de lucrări de informare științifică: *Documentare pedagogică. Culegere de materiale* – apărute în două serii (1964 și 1965). *Bibliografia pedagogiei românești pentru perioadele 1963-1964 și 1965-1966*.
 Contribuie la reorganizarea fondurilor bibliotecii, participă la lucrările de adaptare a clasificării zecimale la necesitățile concrete ale științei pedagogice românești, întocmește numeroase bibliografii tematice.
 Publică studiul *Pagini din pedagogia românească veche (1785-1878)*, în care sînt redate pasaje semnificative din istoria pedagogiei și o bibliografie a operelor pedagogice din această perioadă.
 Își propune întocmirea studiilor originale *Tehnica muncii intelectuale cu aplicații la pedagogie* (realizat parțial) și *Idei și fapte pedagogice*.

1967 mar. 15. Se stinge din viață, după o îndelungată suferință. Este înmormântat în cavoul familiei din Rădeștii Muscelului. Dezvelirea unei plăci comemorative, de către foștii elevi și colaboratori, la casa părintească din satul natal și a unui bust din bronz. Un bust din bronz se află și la Biblioteca Centrală Pedagogică.

Prof. I. C. Petrescu a adus contribuții substanțiale în domeniul pedagogiei sociale, psihologiei pedagogice, pedagogiei experimentale, didacticii, clasificând și adâncind studiile și cercetările în acest domeniu. Prin ideile sale pedagogice, care aduc valoroase clarificări și aprofundări în probleme fundamentale, teoretice și practice ca: organicul și formativul în procesul educativ, raportul individ-mediul, relația societate-educație, școala pentru viață, școala activă integrală, integrarea socială a tineretului, cunoașterea individualității copilului, pregătirea învățătorilor și profesorilor, prof. I. C. Petrescu a fost și rămâne un strălucit reprezentant al pedagogiei românești interbelice.

SCRIERILE

**PROF. UNIV. DR.
I. C. PETRESCU**

A. VOLUME

1. LUCRĂRI MONOGRAFICE

1. *Primul an de învățămînt. Impresii. Observații. Părerii.* Pitești, Tipografia Mihail Lazăr Fiu, 1913, 202p.

Cap. I. Impresii. A. Portretul școlii normale. B. Intrarea în sat și în viață. C. O poveste tristă. D. Prima zi de școală. E. Cîteva învățăminte. F. Priveliștea satului. G. În noapțile de toamnă (cu patru scrisori). H. Plecarea. Regrete și amintiri.

Cap. II. Părerii și observații. a. Cîteva reflecțiuni. 1. Observări metodologice. A. Un metod nou. 2. Observări cu privire la tratarea diferitelor obiecte de învățămînt. A. Religia. B. Lb. română: a) Bucățile de citire, b) Gramatica, c) Poeziile, d) Compozițiile. C. Istoria. D. Geografia. E. Șt. Naturale. F. Matematica. G. Dexterități interioare: a) Muzica, b) Desenul. H. Dexterități exterioare: a) Caligrafia, b) Lucru-manual. 3. Educația fizică. A. Gimnastica. B. Recreațiuni C. Instrucția milit. și marșuri; D. Escursiuni. Educație morală. A. Disciplina: a) Pedepse.

Cap. III. Chestiuni generale. A. Activitatea extrașcolară (în general). 1. Act. extrașcolară educat.-culturală: a) Școala de adulți, b) Bibliotecă, c) Șezători, d) Serbări școlare, e) Cercuri culturale. 2. Act. extrașcolară economică: a) casele de economie școlară, b)

Bănci populare, c) Cooperative (tovarășii). B. Educația politică a poporului în legătură cu reforma electorală. C. Învățătorul și partidele politice.

Cap. IV. Subiecte în legătură cu șc. normală.

A. Predică rostită în ziua S-tului Andreiu, patronul sufletesc al școalei normale „Carol I” din C.-lung. B. Dare de seamă asupra conferințelor săptămânale ale cl.VI-a, seria 1912. C. Pe Dunăre (escursie).

Cap. V. Subiecte în legăt. cu primul an de învățămînt.

A. Biserica și școala, conferință populară. B. Desvolt. sent. național în popor, conf. didactică. C. La sfârșitul anului școlar, conf. populară.

Notă: Biblioteca Centrală Pedagogică posedă un exemplar „ex-libris O. Ghibu” cu semnătură.

2. *Școala activă*. Teză de doctorat. București, Tipografia Ion C. Văcărescu, 1926, 400p. (Facultatea de Filosofie și Litere din București).

Curentele pedagogiei contemporane. Fundamentele școlii active. Direcțiile școlii active. Principiile școlii active. Școala activă din România.

3. *Școala activă*, cu o prefață de Domnul profesor G. G. Antonescu de la Universitatea din București. Curentele pedagogiei contimporane (introd.). I. Fundamentul școalei active. II. Direcțiile școalei active; III. Principiile școalei active; IV. Școala activă în România. București, Tipografia Ion C. Văcărescu, 1926, 400 p. (Din

publicațiile Casei Școalelor. Biblioteca Pedagogică, No. 50).

Critica vechiului sistem de educație. Fundamentul școlii active. Fundamentul istoric, filosofic, biologic, psihologic, sociologic, etc. Direcțiile școlii active. Principiile școlii active. Principiul activității proprii. Principiul activității practice. Principiul intuiției. Principiul educației naturale. Școala activă în România. Originea școlii active. Școala activă după război.

Notă: Reeditări: ed. a II-a – 1927; ed. a III-a – 1943. În anul 1973 apare la Editura Didactică și Pedagogică în colecția „Pedagogia secolului XX”, o nouă ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de prof. univ. dr. doc. Anghel Manolache
Biblioteca Centrală Pedagogică posedă un exemplar „ex-libris O. Ghibu”.

4. *Activismul și noile reforme școlare*. București, Editura Casei Școalelor, 1928, 64 p. cu fig. și tab. (Curenți noi în pedagogie. Ciclul de conferințe al Casei Școalelor).

Determinările activismului. Fenomenologia activității. Concepțiile activiste în noile reforme școlare. Activismul în viața școlară. Rolul pedagogiei activiste.

5. *Problema selecției în școala democrației*. București, Editura Casei Școalelor, 1928, 272 p. cu bibl., p. 261-266.

Democratizarea școlii. Înțelesul și originea ideii democratice. Formele școlii democratice.

Spiritul democratic al noilor reforme școlare. Sistemele de educație selectivă. Sistemul Dalton, sistemul Vinnetka, sistemul Mannheim. Sistemul comunităților școlare libere; metode de selecție. Școala democratică și selecția profesională.

Notă: Biblioteca Centrală Pedagogică posedă un exemplar „ex-libris O. Ghibu”.

6. *Școala și viața*. București, Editura Casei Școalelor, 1929, 80 p.

Școala și viața. Școala ca funcție socială și ca instituție socială. Sistemul de educație ce leagă școala de viață. Critica programelor analitice la noi. Școala și viața naturii. Exemple de școală alcătuite în vederea pregătirii la viața naturii. Încercări făcute la noi. Însemnătatea și metoda excursiilor școlare. Școala și viața socială. Raportul între pedagogia individuală și pedagogia socială. Sistemul comunităților școlare libere. Organizarea și programele școlare de la noi în lumina principiului de a se promova activitatea personală a elevilor.

7. *Metode pentru studiul individualității*. București, Editura Institutului Pedagogic Român, 1931, 240 p.

Orientarea psihologiei pedagogice către psihologia individuală. Contribuția psihologiei diferențiale la studiul individualității școlarului. Metode empirice. Metoda instrumentală. Metoda testelor.

Metoda statistică. Metoda anchetelor. Metoda fișelor individuale.

Notă: Reeditări: ed. a II-a – 1932; ed. a III-a – 1933; ed. a IV-a – 1939.

8. *Regionalismul educativ*. București, Editura Institutului Pedagogic Român, 1931, 72 p. (Biblioteca Institutului Pedagogic Român).

Regionalismul și școala. Democratismul și descentralizarea administrativă. Cum se înțelege problema regionalismului educativ în alte țări. Regionalismul din punct de vedere psihologic și pedagogic. Raportul între regionalism și naționalism. Metoda educației regionaliste. Regionalismul educativ în Anglia și Franța. Importanța metodei regionaliste în educație. Metoda centrelor de interes. Metoda monografică în învățământ.

Notă: Reeditări: ed. a II-a -1932; ed. a III-a – 1933.

9. *Realități și perspective din domeniul școlii primare*. București, 1934, /100/+ 11 f. pl. (Extras din: „Un an de activitate la Ministerul Instrucției” (D. Gusti)/).

Analiza funcțiilor activității școlare. Funcția pedagogică, funcția financiară, funcția administrativă. Școala primară între anii 1932-1933: numărul școlilor, elevilor și cadrelor didactice. Evoluția școlilor primare între anii 1921-1933. Directive pentru viitor: norme pentru alcătuirea anuarului viitor, transformarea vieții interioare a școlii primare.

10. *Școale de experimentare*. București, Tipografia „Bucovina” I. E. Torouțiu, 1935, 224p. (Din publicațiile Institutului Pedagogic Român).

Din istoricul școlilor de experimentare. Școala lui Francke din Halle. Școala lui Chr. Semler. Școala lui J. Hecker. Școlile lui Basedow și Salzman. Școlile lui Pestalozzi, Fröbel și Diesterweg. Caracterizarea și clasificarea școlilor experimentale. Individual și social în domeniul pedagogic. Școlile individualiste. Comunități școlare. Noi direcții în școala germană. Noi direcții în școala românească. Concepția democratică și școala. Constatări asupra școlii românești. Noi principii de reformă școlară.

Notă: Reeditări: ed. a II-a – 1936.

Biblioteca Centrală Pedagogică posedă un exemplar cu ștampila „ex-libris O. Ghibu” și o dedicație semnată de autor.

11. *Contribuții la o pedagogie românească*. Vol. I. Satul – temeiul statului. Craiova, Editura Ramuri, 1938, 272 p. cu graf. („Școala românească”. Biblioteca Pedagogică a Asociației Generale a Învățătorilor).

Tendința de a explica spiritualitatea românească prin concepțiile străine. Predominanța socialului în spiritualitatea nouă. Evoluția statului în raport cu școala. Rolul social și educativ al familiei. Corelații între starea familiei și dezvoltarea copilului. Rolul femeii în opera de asistență socială și

educație familială. Satul românesc și școala. Regionalismul înlesnește constituirea școlii și pedagogiei românești. Cooperarea școlară. Învățătorul român. Metode de a cunoaște aptitudinile învățătorului. Învățătorul și clasa. Învățătorul și viața socială. Congreșele învățătorilor. Pregătirea învățătorului.

12. *Instituții de pregătire a profesorului secundar*. Comunicare ținută la Academia de Științe în ședința de la 13 februarie 1941. București, Tipografia „Bucovina” I. E. Torouțiu, /1941/, 44 p.

Funcția socială a liceului; profesorul în noul climat social; condițiile unei bune pregătiri a profesorului secundar. Instituții de pregătire a profesorului secundar în străinătate. Seminarul lui Francke. Școala normală superioară din Paris. Seminariile pedagogice și institutele pedagogice din Germania. Școlile normale superioare din Germania sub noul regim național-socialist. Prima școală normală superioară în România. Seminarul pedagogic. Noua școală normală superioară. Organizarea școlii normale superioare din București. Raportul între școala normală superioară și universitate. Organizarea liceului de aplicație „Titu Maiorescu”. Organizarea activității intelectuale. Centru de elaborare și difuzare a pedagogiei liceale. Academia pedagogică.

13. *Herbart în pedagogia românească*. București, Tipografia Soc. Coop. „Oficiul de Librărie”, /1941/, 20 p. (Extras din Revista Limbii și Culturii Germane. Anul I, Nr. 3, 1941).

Analiza principiilor pedagogiei herbartiene; răspîndirea sistemului herbartian în țara noastră.

2. STUDII INTRODUCATIVE

14. Introducere : *Principiile de bază ale pedagogiei lui Pestalozzi*. În: J. H. Pestalozzi. Cum își învață Gertruda copiii. Cu o introducere și comentarii de I. C. Petrescu, docent universitar. București, Editura Librăriei „Universală” Alcalay & Co., 1929, p. 1-23.

Demonstrînd valoarea pedagogiei lui Pestalozzi „ca forță generatoare a noilor curente pedagogice”, I.C.P. desprinde patru mari grupe de idei în această lucrare: a),istoricul operei sale, al tendințelor sale și despre colaboratorii săi; b) partea critică asupra ideilor pedagogice și a rezultatelor în domeniul practic-educativ; c) temeiurile pentru o mai bună organizare a sistemului educativ; d) aplicarea principiilor noi de educație și învățămînt”.

15. Cuvînt introductiv. În: I. Sulea-Firu. *Personalitatea profesorului român*. Cu un cuvînt introductiv de I. C. Petrescu. București, Editura „Bucovina”, I. E. Torouțiu, 1939, p. 5-21. (Biblioteca liceului românesc. Seria 1: Liceul teoretic, nr. 2).

Funcția socială a liceului; pregătirea personalului didactic în școala normală superioară; necesitatea elaborării unei pedagogii liceale sistematice; opinii privind colecția „Biblioteca Liceului românesc”.

16. Cuvînt înainte. În: *Școala tehnică experimentală*. Un an de experiență. Cuvînt înainte de I. C. Petrescu. Brașov, 1944, p. 1-4 (Uzinele Astra Brașov).

Noile direcții ale învățămîntului tehnic în concordanță cu revoluția industrială.

3. CURSURI UNIVERSITARE

17. *Curs de psihologie pedagogică*, predat de d-l I. C. Petrescu. 1929-1930. Editori M. N. și Th. B. București, 1930, II + 656 p. cu fig. (Universitatea din București. Facultatea de Filozofie și Litere) /litografiat/.

Obiectul psihologiei pedagogice. Studiul metodelor de cercetare. Corelația între expresiile corporale și viața sufletească. Metode empirice: frenologia, chiromanția, fizionomia, grafologia. Fundamentele metodelor științifice. Observarea și experimentul. Metode experimentale. Metoda

instrumentală și metoda testelor. Tehnica metodelor experimentale. Metoda statistică. Metode de observare: metoda anchetelor și metoda fișelor individuale. Studiul analitic al vieții sufletești. Problema eredității. Problema influenței mediului. Raportul între dezvoltarea fizică și psihică. Funcțiile intelectuale și determinarea lor cu ajutorul metodelor experimentale și de observare. Funcțiile emoționale și voliționale. Problema dotației și selecția după aptitudini. Studiul sintetic al vieții sufletești. Psihologia vîrstelor.

18. *Curs de pedagogie socială*. 1934-1935. București, Editor Aurel Boia, 1935, 425 p. (Facultatea de Filosofie și Litere) /litografiat/.

Încadrarea fenomenului educativ în realitatea socială. Antinomiile pedagogiei sociale: pedagogia socială și economia politică; pedagogia socială și eugenia; pedagogia socială și asistența socială. Biologia neamului românesc. Rolul social și educativ al familiei. Legislația muncii. Asistența socială. Raportul școală-stat.

19. *Studiul individualității școlarului*. Curs de specializare pentru profesorii de filosofie și medicii școlari. București, 1939, 1 vol. pag. dif. (Universitatea din București, Facultatea de Litere și Filosofie) /În colaborare cu C. Rădulescu-Motru și I. C. Parhon-litografiat/.

20. *Valorile culturii în dinamica educației*. Curs universitar predat de I. C. Petrescu. 23 lecții. București 1945-1946 (Colecția prof. emerit dr. Victoria C. Petrescu–dactilografiat)

21. *Sociologie pedagogică și studiul monografic*. Curs universitar predat de I. C. Petrescu. București, 1933. /Colecția prof. emerit dr. Victoria C. Petrescu/.

4. MANUALE ȘCOLARE

22. *Abecedar*. Partea I-a. București, Editura Cultura Poporului, /1935/, 64 p. cu ilustr. /în colaborare cu V. V. Haneș și T. Iacobescu/.

23. *Aritmetica pentru clasa I-a primară*. București, Editura Cultura poporului, /1935/, 127 p. /în colaborare cu V. V. Haneș și T. Iacobescu/.

24. *Aritmetica pentru clasa a II-a primară*. București, Editura Cultura poporului, /1935/, 127 p. /în colaborare cu T. Iacobescu și V. V. Haneș/.

25. *Carte de cetire pentru clasa a II-a primară*. Editura Cultura poporului, /1935/, 336 p. /în colaborare cu V. V. Haneș și T. Iacobescu/.

26. *Carte de cetire pentru clasa a III-a primară*. Editura Cultura poporului, /1935/, 407 p. /în colaborare cu T. Iacobescu și V. V. Haneș/.

27. *Carte de cetire pentru clasa a IV-a primară*. Editura Cultura poporului, /1935/, 408 p. /în colaborare cu T. Iacobescu și V. V. Haneș/.

28. *Compuneri și exerciții gramaticale pentru clasa a III-a primară*. București, Editura Cultura poporului, /1935/, 127 p. /în colaborare cu V. V. Haneș și T. Iacobescu/.

29. *Romania. Geografie pentru clasa a III-a primară*. Cu lecturi geografice de Cezar Petrescu. București, Editura Cultura poporului, /1935/, 99 p. + 7h. /în colaborare cu T. Iacobescu/.

30. *Aritmetica pentru clasa I-a primară*. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 112 p. /în colaborare cu T. Iacobescu și V. V. Haneș/.

31. *Aritmetica pentru clasa a II-a primară*. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 128 p. /în colaborare cu V. V. Haneș și T. Iacobescu/.

32. *Aritmetica pentru clasa III-a primară*. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 112 p. /în colaborare cu T. Iacobescu și V. V. Haneș/.

33. *Aritmetica și geometrie pentru clasa IV-a primară*. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 149 p. /în colaborare cu T. Iacobescu și V. V. Haneș/.

34. *Carte de cetire pentru clasa II-a primară*. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 325 p. /în colaborare cu V. V. Haneș și T. Iacobescu/.

35. *Carte de cetire pentru clasa III-a primară*. Cu lecturi de Cezar Petrescu. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 350 p. /în colaborare cu T. Iacobescu și V. V. Haneș/.

36. *Carte de cetire pentru clasa IV-a primară*. Cu lecturi de Cezar Petrescu. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 424 p. /în colaborare cu V. V. Haneș și T. Iacobescu/.

37. *Compuneri și exerciții gramaticale pentru clasa a III-a primară*. Cu lecturi de Cezar Petrescu. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 125 p. /în colaborare cu V. V. Haneș și T. Iacobescu/.

38. *Compuneri și exerciții gramaticale pentru clasa a III-a primară*. Cu lecturi de Cezar Petrescu. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 137 p. /în colaborare cu V. V. Haneș/.

39. *Geografia continentelor pentru clasa a IV-a*. Cu lecturi de Cezar Petrescu. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 137 p. + 7h. /în colaborare cu V. V. Haneș și T. Iacobescu/.

40. *Geografia României pentru clasa a III-a primară*. Lecturi de Cezar Petrescu. Craiova, Editura Scrisul

românesc, /1937/, 115 p. + 10h. /în colaborare cu V. V. Haneş/.

41. *Lumea noastră*. Abecedar pentru clasa I-a primară. Craiova, Editura Scrisul românesc, /1937/, 70p. /în colaborare cu V. V. Haneş și T. Iacobescu/.

B. ARTICOLE APĂRUTE ÎN PUBLICAȚII PERIODICE

1. PEDAGOGIE. ÎNVĂȚĂMÎNT

42. Școala activă. În: *Dacia*¹. București, an. 3, nr. 35, 22 ian. 1921, p. 2 /semnat: PION/.

Locul și importanța școlii active în sistemul de învățămînt.

43. Școala tăcerii. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 50, 9 feb. 1921, p. 2 /semnat: PION/.

Analizînd ideile cuprinse în lucrarea Mariei Montessori „Casa Copiilor”, autorul propune o nouă modalitate de educare a copiilor prin „activități desfășurate în tăcere”.

44. Școala și noua direcție activă. Expoziții de lucru manual. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 194, 3 aug. 1921, p.2 /semnat: PION/.

45. Ce școală ne trebuie? În: *Dacia*. București, an. 4, nr. 198, 7 aug. 1922, p.1 /semnat: PION/.

Pledoarie pentru o școală productivă, activă, o școală care să aibă în vedere individualitatea elevului, precum și specificul național.

46. Școala activă. În: *Învățătorul român*. București, an. 1, nr. 2-3, feb.-mar. 1922, p. 97-112.

¹ Articolele publicate în ziarul „Dacia” sînt extrase selectiv.

Locul școlii active în pedagogia clasică și modernă; analiza principiilor, metodelor și programei școlii active.

47. Activitatea practică în școala activă. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 3, feb. 1924, p. 164-173.

Activitățile practice desfășurate în școala activă trebuie să constituie, în concepția autorului, un principiu de educație; prezentarea formelor de activitate practică: grădina școlară, atelierul și laboratorul școlar.

48. Curentele pedagogiei contemporane. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 2, ian. 1924, p. 75-87.

Necesitatea cercetării curentelor pedagogice din punct de vedere practic; caracterizarea unor curente pedagogice existente în acea perioadă: școala în aer liber, școala libertății, școala muncii, școala cetățenească, școala vieții și școala activă.

49. Aplicarea principiului intuiției. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 13, nr. 7, sep. 1925, p. 426-431.

Cultivarea intuiției la preșcolari și școlari; importanța muzeului școlar și a bibliotecii școlare; îndrumări pentru organizarea unui muzeu școlar.

50. Înlăturarea istoriei naționale din școală? În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 13, nr. 6, iun. 1925, p. 358-361.

Renunțarea la studierea istoriei în învățămîntul francez a stîrnit critici vehemente din partea unor pedagogi și oameni de știință români și francezi care au cerut libertatea de dezvoltare a fiecărei națiuni și menținerea educației naționale prin istoria patriei.

51. Pedagogia nouă contra pedagogiei noi. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 14, nr. 7, sep. 1926, p. 440-446.

Pomind de la un articol publicat în „pour L'ère nouvelle” în care se arată că, învățămîntul activ este frînat în dezvoltarea sa de lipsa unor materiale didactice adecvate, autorul sugerează ca acestea să fie confecționate de către elevi, oferindu-li-se astfel, posibilitatea să-și dezvolte spiritul inventiv și creator.

52. Biuroul internațional dela Geneva. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 15, nr. 8, oct. 1927, p. 517-518.

53. Către sport sau cultură? În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 15, nr. 9, nov. 1927, p. 538-547.

Stimularea interesului pentru sport privit și ca mijloc de culturalizare; importanța igienei școlare în vederea stabilirii unui raport just

între activitatea sportivă și cea intelectuală; numărul de ore afectat sportului în învățământul primar și normal.

54. Declinul pedagogiei muncii manuale și a libertății. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 15, nr. 6, iun. 1927, p. 333-341.

Rolul experienței în valorificarea proiectelor de educație; aspecte privind pedagogia muncii în Germania.

55. Pestalozzi, ca întemeietor al școlii active. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 15, nr. 2, feb. 1927, p. 79-87.

Analiza determinantelor activismului în pedagogia lui Pestalozzi, a direcției integraliste și sublinierea valorii de actualitate a școlii active.

56. Viața școlară în Germania. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 16, nr. 10, dec. 1928, p. 597-605.

Rolul învățătorului în societatea germană; prezentarea activității Institutului Central de Educație din Berlin.

57. Activitatea practică, principiu de educație. În: *Solidaritatea*. Pitești, an. 2, nr. 3, mar. 1929, p. 4-8.

Desfășurarea activităților practice în școală prin diverse forme: grădina școlară, atelier și laborator școlar.

58. Internaționalismul și școala. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 17, nr. 9, nov. 1929, p. 513-521.

Rolul unor societăți internaționale în educarea tineretului în spiritul păcii și al cooperării.

59. Organizarea activității personale a elevilor. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 17, nr. 10, dec. 1929, p. 579-590.

Recomandări privind organizarea activităților obligatorii și a activităților libere ale elevilor.

60. Direcția solidaristă în școală. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 18, nr. 2, feb. 1930, p. 113-115.

61. Surmenajul școlar. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 18, nr. 2, feb. 1930, p. 116-117.

Problema surmenajului școlar discutată de către Asociația părinților elevilor din liceele franceze.

62. Pentru ce nu vă place școala. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 18, nr. 2, feb. 1930, p. 117 /semnat: I.C.P./.

Rezultatele unei anchete realizate de „Revista da pedagogia” din Spania.

63. Principii călăuzitoare la întocmirea unui abecedar. /Referat înaintat d-lui Administrator al Casei Școalelor/. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 18,

nr. 6, iun. 1930, p. 321-326 /în colaborare cu G. G. Antonescu, Onisifor Ghibu și Natalia Valeriu/.

64. Școala și viața. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 18, nr. 1, ian. 1930, p. 7-20.

Școala ca funcție socială și ca instituție socială; sisteme de educație care asigură legarea școlii de viață; propuneri privind introducerea în programa analitică de geografie și istorie din liceu a principiului legării școlii de viață; critica programelor analitice.

65. Școala primară și noul curent în pedagogie. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 20, nr.3-4, mar.-apr. 1932, p. 117-122.

66. Realități și perspective din domeniul școlii primare. În: *Anuarul învățământului primar*. București, 1933, p. XVII-LXXII.

Prezentarea scopului elaborării anuarului și a metodelor de lucru folosite; analiza funcțiilor activității școlare; aspecte privind evoluția școlii primare între anii 1921-1933; indicații referitoare la întocmirea unui nou anuar care să ia în considerare transformările survenite în dezvoltarea școlii primare, în funcție de noile curente pedagogice.

67. Expozițiile regionale de învățământ practic. În: *Școala românească*. București, nr. 7-8, iul.-aug. 1943, p. 491-500.

68. La deschiderea expoziției documentare de învățământ practic. În: *Școala și viața*. București, an. 14, nr. 1-4, sep.-dec. 1943, p. 6-11; *Revista generală a învățământului*. București, an. 31, nr. 9-10, nov.-dec. 1943, p. 379-383.

69. Expoziția documentară a învățământului practic. În: *Școala românească*. București, nr. 11, nov. 1943, p. 791-796.

70. Pestalozzi și educația poporului. În: *Școala românească*. București, nr. 1, ian. 1944, p. 17-22.

Însemnătatea operei lui Pestalozzi pentru ridicarea poporului prin cultură.

2. POLITICA ȘCOLARĂ ORGANIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

71. Căminurile și cantinele studentești. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 107, 16 apr. 1921, p. 2 /semnat: PION/.

Propuneri pentru îmbunătățirea vieții materiale a studenților.

72. Rectorul Universității despre viața studentească. Starea actuală. Măsuri pentru viitor. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 109, 18 apr. 1921, p. 5 /semnat: PION/.

Discuție cu prof. Mihai Vlădescu, rectorul Universității din București privind situația actuală și de perspectivă a funcționării

căminelor și cantinelor studențești, precum și asistența socială acordată studenților.

73. Munca obligatorie în școlile bulgărești. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 123, 7 mai 1921, p. 2 /semnat: PION/.

Introducerea săptămânii de muncă obligatorie în școlile din Bulgaria constituie, în opinia autorului o măsură menită să asigure pregătirea elevilor pentru viață.

74. Reorganizarea învățământului primar. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 157, 20 iun. 1921, p. 5; nr. 163, 27 iun. 1921, p. 3; nr. 181, 18 iul. 1921, p. 4 /semnat: P./.

75. Învățământul muncitoresc. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 166, 1 iul. 1921, p. 1 /semnat: PION/.

Desfășurarea primului congres al învățământului muncitoresc.

76. Noi taxe școlare. Și pentru învățământul primar? În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 251, 8 oct. 1921, p. 1 /semnat: PION/.

Protestul autorului împotriva măsurii luate de Ministerul Instrucției de a introduce taxe școlare în învățământul primar.

77. Obligativitatea școlară. Cum se pune problema în Senatul francez. Cum trebuie pusă la noi. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 293, 27 nov. 1921, p. 1 /semnat: PION/.

78. Școala democrată. În: *Dacia*. București, an. 4, nr. 211, 23 aug. 1922, p. 1 /semnat: PION/.

Respectarea principiului gratuității și democratizării învățământului constituie trăsături definitorii ale școlii democratice.

79. Deschiderea școalelor. În: *Dacia*. București, an. 4, nr. 239, 25 sep. 1922, p. 1 /semnat: PION/.

Analiza situației învățământului românesc; propuneri vizînd democratizarea școlii.

80. Ideia școlii democratice sau unitare. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 16, nr. 5, mai 1928, p. 257-272.

Caracterizarea școlii democratice din punct de vedere istoric, sociologic și psihologic; democratizarea școlii presupune organizarea unui sistem care să ofere șanse egale tuturor tinerilor de a parcurge toate gradele școlare de la cel primar pînă la cel universitar, precum și luarea în considerare a structurii psiho-fizice a celor educați; evoluția școlii democratice în diverse țări; asigurarea democratizării școlii românești prin reforma lui Spiru Haret.

81. Noua reformă școlară din Germania. /Rezumatul conferinței/. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 6, nr. 1, ian. 1928, p. 45-47.

82. Formele școlii democratice sau unitare. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 16, nr. 6, iun. 1928, p. 331-350.

Analizând evoluția ideii de democratizare a școlii, autorul face unele observații asupra noilor propuneri de reformă și prezintă câteva proiecte de organizare a școlii democratice: proiectul Kerschensteiner, proiectul Schremmer, proiectul prof. Rein, proiectul Tews, proiectul Bouché, proiectul G. G. Antonescu, proiectul prof. S. Mehedinți, proiectul prof. P. P. Negulescu, proiectul prof. I. Petrovici; referiri la noua organizare a școlii creată prin legea dr. C. Angelescu.

83. Școala unică și individualizarea educației în noua reformă școlară. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 17, nr. 4, apr. 1929, p. 193-204.

Definirea conținutului celor două concepte: școala unică și individualizarea educației; modalități de aplicare a acestora în noua reformă școlară; referiri la realizarea principiului individualității educației în cadrul școlii unitare.

84. Școala democratică. În: *Parlamentul român*. București, nr. 124-126, oct. 1933, p. 43-44.

Școala democratică, în concepția autorului, trebuie să ofere șanse egale de instruire tuturor tinerilor, în funcție de aptitudini; încercări de constituire a unui sistem școlar democratic, prin reforma lui Spiru Haret.

85. Planul de activitate al Școlii Normale Superioare din București. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 27, nr. 5-6, mai-iun. 1939, p. 168-173.

86. Direcția pedagogică a școlilor în aer liber. În: *Școala și viața*. București an. 9, nr. 9-10, mai-dec. 1941, p. 38-44; *Viața în aer liber*. Studii și documente. București, nr.1, oct. 1941, p. 23-28.

Scurt istoric al mișcării pedagogice din Germania și tipurile de școli în aer liber; a) școala în aer liber internat, b) școala în aer liber externat și c) clasa aerată.

87. Planul de lucru pentru școala primară în anul școlar 1941/1942. În: *Școala românească*. București, nr. 6, dec. 1941, p. 7-12.

Informații privind pregătirea personalului didactic, igiena școlară, asistența socială și consiliul de îndrumare pedagogică.

88. Reforma învățămîntului practic și profesional. Expunere în fața Consiliului de îndrumare a inspectorilor din învățămîntul primar, normal, seminarial și profesional. În: *Școala românească*. București, nr. 4-5, iul.-aug. 1942, p. 25-35.

89. Noua orientare a învățămîntului primar, normal, seminarial și profesional. În: *Școala românească*. București, nr. 7, oct. 1942, p. 9-25.

Prezentarea noilor direcții de dezvoltare a învățămîntului primar, normal, special, profesional, comercial, gospodăresc; referiri

la obligativitatea școlară, la manualele pentru ciclul primar și pregătirea învățătorilor.

90. Directivele D-lui Ministru I. C. Petrescu date la început de an școlar. Expunere către inspectorii din învățământul primar, seminarial și profesional și a directorilor școalelor normale, seminariale și profesionale. În ziua de 25 Septembrie 1942, în amfiteatrul liceului Lazăr. În: *Școala și viața*. București an. 13, nr. 1-2, sep.-oct. 1942, p. 31-47.

Expunere de către prof. I.C.P. ministru, subsecretar de stat al școalelor a principiilor noii reforme a învățământului primar, practic și profesional; fundamentul pedagogic al reformei în concepția prof. I.C.P. îl constituie principiul regionalismului educativ, prin a cărui aplicare „școala va deveni din ateneu de popularizare a științei, laborator de cercetări și de creație”.

91. Învățământ practic pentru toți. În: *Școala românească*. București, nr. 5, mai 1943, p. 331-338.

Propuneri de reformă a întregului sistem de învățământ, a cărei trăsătură dominantă să o constituie îmbinarea activităților practice cu activitățile teoretice.

3. PERSONAL DIDACTIC

92. Noua lege electorală și eligibilitatea învățătorilor. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 45, 3 feb. 1921, p. 1 /semnat: P/.

93. Congresul învățătorilor. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 121, 5 mai 1921, p. 1 /semnat: PION/.

Prezentarea lucrărilor celui de-al XII-lea Congres al învățătorilor.

94. Bugetul și cultura poporului. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 127, 13 mai 1921, p. 2 /semnat: PION/.

Avîndu-se în vedere situația precară a învățămîntului din mediul rural, autorul propune îmbunătățirea stării materiale a învățătorilor prin alocarea unor fonduri mai mari din bugetul țării.

95. Primejduirea învățămîntului. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 161, 25 iun. 1921, p. 1 /semnat: P./.

Demisia unor învățători din cauza nerespectării drepturilor acestora.

96. Învățătorii și politica. În: *Dacia*. București, an. 4, nr. 199, 9 aug. 1922, p. 1/semnat: P./.

Participarea activă a învățătorilor la viața satului.

97. Congresul învățătorilor. În: *Dacia*. București, an. 4, nr. 221, 4 sep. 1922, p. 1 /semnat: P./.

Prezentarea lucrărilor celui de-al XIII-lea
Congres al învățătorilor.

98. Congresele învățătoarești. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 15, nr. 7, sep. 1927, p. 443-444.

Congresele învățătorilor din Ardeal și Banat.

99. Cursurile de vară dela Jena. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 17, nr. 2, feb. 1929, p. 120 /semnat: I.C.P./.

Programul cursurilor de vară de la Jena
conduse de prof. dr. W. Rein și W. Detmer.

100. Lupta pentru prestigiu și libertate. Cu privire la rolul Asociației învățătorilor. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an.1, nr. 3, apr. 1929, p. 2-4.

Rolul Asociației învățătorilor în selectarea
cărților didactice.

101. Învățătorul pensionar. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 5, nr. 7-8, sep.-oct. 1933, p. 47-48.

Sărbătorirea învățătorilor pensionari din jud.
Muscel.

102. Pregătirea învățătorilor pentru culturalizarea satelor. În: *Almanahul Învățătorilor din Cetatea Albă*. București, Tipografia „Oltenia”, 1934, p. 28-30.

103. Învățătorul în clasă și în societate. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 8, nr. 10, dec. 1936, p. 3-7.

Organizarea de către învățători a unui mediu educativ prielnic și participarea lor la viața socială.

104. I. G. MARINESCU, ca profesor și director. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 9, nr. 5, 1937, p. 7-12.

Evocarea figurii dascălului muscelean de către fostul său elev; contribuția prof. I.G.M. la aplicarea metodei autoconducerii colectivului de elevi la Școala Normală din Cîmpulung.

105. Învățătorul român. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 9, nr. 6, oct.-nov. 1937, p. 10-12.

Integrarea învățătorului în viața socială.

106. Învățătorul. În: *Almanahul învățătorilor*. București, Tipografia „Oltenia”, 1939, p. 60-62.

Înțelegerea tipului de educator și a misiunii sale.

107. Învățătorul în viața socială. În: *Școala românească*. București, nr. 2, feb. 1943, p. 87-89.

Participarea învățătorului la viața economică, culturală, administrativă a satului.

4. ANIVERSĂRI. COMEMORĂRI

108. Centenarul lui Tudor Vladimirescu. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 80, 16 mar. 1921, p. 1 /semnat: PION/.

109. Centenarul lui Tudor Vladimirescu. Pagini din revoluția de la 1821. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 81, 17 mar. 1921, p. 1 /semnat: PION/.

110. Centenarul lui Tudor Vladimirescu. Din viața marelui erou. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 82, 18 mar. 1921, p. 1 /semnat: PION/.

111. Centenarul lui Tudor Vladimirescu. Tudor Vladimirescu și ideea națională. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 83, 19 mar. 1921, p. 1 /semnat: PION/.

112. Centenarul lui Tudor Vladimirescu. Tudor Vladimirescu și literatura populară. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 85, 21 mar. 1921, p. 1 /semnat: PION/.

113. Sexcentenarul morții lui Dante Alighieri. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 140, 29 mai 1921, p. 1 /semnat: PION/.

114. Comemorarea oamenilor mari. Centenarul lui Vasile Alecsandri. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 146, 6 iun. 1921, p. 1 /semnat: PION/.

115. Aniversări naționale: Mihail Kogălniceanu. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 224, 7 sep. 1921, p. 1 /semnat: PION/.
116. Centenarul lui Gustav Flaubert. În: *Dacia*. București, an. 4, nr. 7, 14 dec. 1921, p. 1 /semnat: PION/.
117. Sărbătorirea profesorului W. Rein. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 15, nr. 7, sep. 1927, p. 444-445.
118. Cu prilejul sărbătoririi centenarului lui Tolstoi. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 16, nr. 7, sep. 1928, p. 408-415.
119. Sărbătorirea unui mare educator: P. Gârboviceanu. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 17, nr. 3, mar. 1929, p. 183-184.

5. DIVERSE

120. Viața satelor. Biblioteci populare. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 27, 7 ian. 1921, p. 3 /semnat: P./.
- Recomandări privind înființarea unor biblioteci în mediul rural.

121. Căsătoria și longevitatea. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 48, 6 feb. 1921, p. 2 /semnat: P./.

122. Ocrotirea socială a invalizilor, orfanilor și văduvelor de război. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 109, 18 apr. 1921, p. 1 /semnat: PION/.

123. Congresele societății pentru ocrotirea orfanilor de război. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 129, 15 mai 1921, p. 1 /semnat: PION/.

124. Cultul eroilor. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 149, 10 iun. 1921, p. 1 /semnat: P./.

125. Fraudele de la aprovizionare. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 115, 18 iun. 1921, p. 1 /semnat: P./.

126. Tiparul. În: *Dacia*. București, an. 4, nr. 213, 25 aug. 1922, p. 1 /semnat: P./.

Dotarea corespunzătoare a bibliotecilor din mediul rural.

C. DOCUMENTARE PEDAGOGICĂ BIBLIOGRAFII PEDAGOGICE

127. Inițieri în tehnica muncii de documentare pedagogică. În: *Documentare pedagogică*. Culegere de materiale. București, 1964, p. 15-19 (Institutul de Științe

Pedagogice. Biblioteca Centrală Pedagogică) /Articol nesemnat/.

Îndrumări practice privind valorificarea fondului de carte existent în Biblioteca Centrală Pedagogică; indicarea diferitelor faze ale documentării în ordinea efectuării lor.

128. Pagini din pedagogia românească veche (1785-1878). În: *Documentare pedagogică*. Culegere de materiale. București, 1965, p. 28-73 (Institutul de Științe Pedagogice. Biblioteca Centrală Pedagogică).

Dezvoltarea pedagogiei românești în fazele ei de început; redarea unor pasaje semnificative din documente și hrisoave din sec. XVIII care atestă preocupările pedagogice din acea vreme, precum și descrierea primei cărți de pedagogie românească: „Carte trebuincioasă pentru dascăli” (Viena, vol. I, 1785, 253 p.).

Caracterizare succintă a perioadei de început a pedagogiei românești: descrierea analitică a primelor cărți românești de pedagogie, precum și a revistelor de pedagogie existente în fondurile Bibliotecii Academiei României și Bibliotecii Centrale Pedagogice.

129. Tehnica muncii intelectuale cu aplicații la pedagogie. Proiect de plan. În: *Teorie și practică în biblioteconomie și documentare*. București, Institutul Central de Documentare Tehnică, 1971, p. 22-23 /în colaborare cu A. Lauterman/.

Prefață. Educația – încorporare de valori de cultură. – Formarea pedagogului pentru

selecția, ordonarea și transmiterea valorilor de cultură printr-o documentare temeinică și prin stăpânirea tehnicii științifice a muncii intelectuale. Condițiile de azi favorizează o astfel de pregătire (autorii). Introducere. I. Organizarea științifică a muncii. Principii și aplicații la munca intelectuală. II. Problema documentării științifice în raport cu dezvoltarea culturii. Istoric. III. Problema documentării științifice în țara noastră. IV. Documentarea pedagogică. Institutul de Științe Pedagogice și Biblioteca Centrală Pedagogică. Partea I-a. Cadrul și mecanismul muncii intelectuale (I.C.P.). I. Caracteristica muncii. II. Categoriile de muncă. Locul pe care îl ocupă munca intelectuală. Rolul și datoria intelectualului. Difuzarea valorilor de cultură. Ethosul profesiei de educator. IV. Psihologia muncii intelectuale. Mecanismul încorporării de idei. Aplicații de învățământ. Munca și oboseala intelectuală. Alcătuirea orarilor de activitate.

Partea a II-a. Tehnica muncii intelectuale. I. Munca de informare și documentare științifică. 1. Prin lectură. – Cum se citește o carte. Întocmirea bibliografiilor pedagogice. – Alcătuirea fișelor. – Încercări de automatizare a informației științifice prin cibernetică. 2. Prin încercări și experiențe. II. Prelucrarea și combinarea ideilor consemnate în fișe (I.C.P.). III. Muncă de creație. Organizarea condițiilor favorizante creației. Aspecte din

munca de creație a oamenilor de știință (I.C.P.).

Partea a III-a. Tehnica muncii intelectuale în activitatea pedagogică. I. Îndrumarea studiului individual al elevilor (A.L.) II. Lectura particulară și organizarea bibliotecilor școlare (A.L.). III. Metode pentru organizarea activității pedagogice. Cercetări și experiențe (I.C.P.). IV. Norme pentru elaborarea studiilor de pedagogie (I.C.P.). Anexe – Bibliografiile tematice.

Notă: Proiectul se află, de asemenea, în manuscris la Biblioteca Centrală Pedagogică.

130. *Bibliografie pedagogică românească*. Cu lămuriri de I. C. Petrescu. București, 1939, 240 p. (Biblioteca Liceului Românesc. Seria I. Liceul Teoretic, Nr. 10).

Lucrarea face parte dintr-o colecție care cuprinde opt volume; sînt tratate probleme școlare și de metodică a disciplinelor predate în învățămîntul liceal.

În „Lămuriri” la Bibliografie...”, prof. I.C.P. notează că „pentru constituirea unei pedagogii a liceului românesc, e necesar a ne întemeia pe tot ce s-a scris sănătos în țara noastră pe acest domeniu”.

Notă: Biblioteca Centrală Pedagogică posedă un exemplar cu ștampila „ex-libris O. Ghibu” cu semnătură.

131. *Bibliografia pedagogică românească 1785-1959*. Cu o introducere de I. C. Petrescu. vol. I, II. București, 1959,

1003 p. (manuscris în colecția Bibliotecii Centrale Pedagogice).

Lucrarea cuprinde descrierea bibliografică a cărților românești de pedagogie apărute între anii 1785-1947, existente în fondurile Bibliotecii Academiei Române și ale altor biblioteci bucureștene.

132. *Bibliografia pedagogică*. 1963-1964. Sub redacția prof. dr. I. C. Petrescu și prof. A. Lauterman. București, 1969, 528 p. (Institutul de Științe Pedagogice. Biblioteca Centrală Pedagogică).

Descrierea analitică a cărților originale, traducerilor și articolelor apărute în reviste și ziare românești.

133. *Pestalozzi Bibliographie in Rumänien*. Pestalozzi în bibliografia românească. București, /1929/.

Lucrare bibliografică în limbile română și germană care cuprinde cărți și articole românești privind receptarea ideilor pedagogice ale lui Pestalozzi.

Notă: În „Expunere de lucrări și studii” (1937), prof. I.C.P. menționează că această lucrare bibliografică a fost elaborată la cererea personală a directorului Bibliotecii „Comenius - Bücherei” din Leipzig.

D. TRADUCERI

134. HERBART, Friederich I. *Prelegeri pedagogice*. Cu studiu critic asupra filozofiei și pedagogiei lui Herbart de G. G. Antonescu. Traducere de I. C. Petrescu și Gabrea I. I. București, 1925, LXXII + 263 p. (Din publicațiile Casei Școalelor. Biblioteca Pedagogică, Nr. 29).

135. PESTALOZZI, Johann Heinrich. *Cum își învață Gertruda copiii*. Cu o introducere și comentarii de I. C. Petrescu, docent universitar. București, Editura Librăriei „Universală” Alcalay & Co., 1929, 324 p.

Notă: În introducere, prof. I.C.P. menționează că traducerea s-a făcut după ediția a III-a germană a lui K. Rieder, publicată în colecția „Pädagogische Klassiker”, Wien und Leipzig, 1911.

Biblioteca Centrală Pedagogică posedă un exemplar cu semnătură autografă.

136. PESTALOZZI, Johann Heinrich. *Cum își învață Gertruda copiii*. Traducere de I. C. Petrescu. Îngrijire de ediție, tabel cronologic, studiu introductiv, note și comentarii de prof. emerit dr. Victoria C. Petrescu. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1977, 152 p. (Lucrări fundamentale de pedagogie).

Notă: În prezenta ediție, traducerea făcută de I.C.P. a fost confruntată cu ediția pedagogului elvețian Otto Boldemann: J. H. Pestalozzi. *Ausgewählte Werke*. Vol. II. Berlin, 1963 și

care e reprodusă după „ediția integrală condusă de Pestalozzi în 1801” (O. Boldemann în „Observații preliminare”). Paragrafele în plus față de ediția după care a lucrat traducătorul versiunii românești (vezi: Nota nr. 135) sînt introduse în text, între croșete.

Notele și comentariile cuprind adnotări din traducerea lui I.C.P. și din ediția O. Boldemann.

E. RECENZII

Reviste

137. Revista generală a învățămîntului. Nr. 1-2, 1939. În: *Atheneum*. Iași, an. 5, nr. 2, apr.-iun. 1939, p. 193-194 /semnat: P.I.C./.

138. Spirit militar modern. An. 1, nr. 2, 1939. În: *Atheneum*, Iași, an. 5, nr. 2, apr.-iun. 1939, p. 192-193 /semnat: P.I.C./.

Cărți

139. ANTIN, Albert. Autorité et discipline en matière d'éducation. (Biblioteca de philosophie contemporanăe). Paris, 1920, 136 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 3, feb. 1924, p. 181-183 /semnat: I.C.P./.

140. ANTONESCU, G. G. Concepții și realizări în pedagogie. București, Editura Casei Școalelor, 1929. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 18, nr. 2, feb. 1930, p. 122-123.

141. ANTONESCU, G. G. Din problemele pedagogiei moderne. București, Editura „Cartea Românească”, 1923, 372 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 2, ian. 1924, p. 123-126.

142. ANTONESCU, G. G. Educație morală în școala românească. București, Editura Națională S. Ciornei. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 18, nr. 2, feb. 1930, p. 120-122.

143. ANTONESCU, G. G. Psihanaliză și educație. București, Editura Școalelor, 1928. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 16, nr. 6, iun. 1928, p. 397.

144. BANCILĂ, V. Doctrina personalismului energetic a d-lui Rădulescu-Motru. București, Editura „Cultura românească”, 1928. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 16, nr. 5, mai 1928, p. 318-320 /semnat: I.C.P./.

145. BINÉT, Alfred. Idei noi despre copii. În românește de I. G. Marinescu. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 193, 1 aug. 1921, p. 2.
146. BRUNSCHVIEG, Leon. Nature et liberté (Bibliothèque de culture générale). Paris, 1924, 160 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 4, mar. 1924, p. 247-249. /semnat: I.C.P./.
147. CLAPAREDE, Ed. Comment diagnostiquer les aptitudes chez les écoliers. Paris, Flammarion, 1924, 300 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 7, iun. 1924, p. 479-481.
148. DECHAMPS, Jeanne. L'auto - éducation à l'école. Bruxelles, 1924, 140 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 13, nr. 9, nov. 1925, p. 589-592.
149. DECROLY, O.; BOON, G. Vers l'école rénovée. Paris, 1921, 48 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 8, sep. 1924, p. 551-553 /semnat: I.C.P./.
150. DURKHEIM, E. Education et sociologie. Paris, 1922, 158 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 1, dec. 1923, p. 50-51 /semnat: I.C.P./.

151. FAURE, Abel. Enseignement et réalité. Paris, 1924, 100 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 9, oct. 1924, p. 631-633.

152. FERRIERE, Ad. Școala activă. Partea I. Originile. Traducere de I. G. Marinescu și Al. Marinescu. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 13, nr. 7, sep. 1925, p. 464.

153. FLAYOL: La méthode Montessori en action. Paris, 130 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 8, sep. 1924, p. 545-548.

154. FREUD, Sigm. Introduction à la Psychanalyse. Traducere de S. Jankélévitch. Paris, 1922, 496 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 2, ian. 1924, p. 119-120.

155. GABREA, Iosif I. Școala creiatoare (Individualitate - personalitate). București, Editura Casei școalelor, XVI + 504 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 15, nr. 7, sep. 1927, p. 454-456.

156. GÂRBOVICEANU, P. Minoritățile din România. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 16, nr. 1, ian. 1928, p. 64 /semnat: P./.

157. GHIAȚĂ, Petre I.; STOIAN, Iorgu. Politica culturii și cultivarea masselor. București, Editura revistei „Ideia”, 1928. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 16, nr. 6, iun. 1928, p. 400 /semnat: I.C.P./.

158. IONESCU, Șerban. Teoria ideilor-forțe (cu aplicare la ideea morală, religioasă și socială). București, 1924, 124 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 10, nov.-dec. 1924, p. 734-735.
159. IORGA, N. Istoria învățămîntului românesc. București, Editura Casei Școalelor, 1928, 352 p. În: *Arhiva pentru știință și reforma socială*. București, an. 8, nr. 1-3, 1929, p. 391-398.
160. KERSCHENSTEINER, G. Begriff der Arbeitsschule /Înțelesul școlii muncii/. Ed. V. Leipzig, 1925, 112 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 13, nr. 1, ian. 1925, p. 49-53.
161. KIRIȚESCU, C. Istoria războiului pentru întregirea României 1916-1919. Vol. I. Editura Casei Școalelor, 1926, 506 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 14, nr. 6, iun. 1926, p. 427 /semnat: I.C.P./.
162. LEHMANN, Rudolf. Die pädagogische Bewegung der Geganwast, München, 1922, 140, p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 11, nr. 12, dec. 1923, p. 49-50.
163. MADAME DES. Pour faire réciter nos petite (Le livre des mères et des institutrices). Paris, Fernand Nathan, 1924, 114 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 7, iun. 1924, p. 483-484 /semnat: P./.
164. MARX, Cornelius. Die Persönlichkeitspädagogik. Paderborn, 1925, 96 p. În: *Revista generală a*

învățămîntului. București, an. 13, nr. 10, dec. 1925, p. 658-661.

165. MAUCOURANT, B. Les méthodes actuelles d'éducation pour les enfants de 2 à 7 ans (Principes - documentation - pratique), Paris, F. Nathan, 1914, 418 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 7, iun. 1924, p. 484-483 /semnat: I.C.P./.

166. MITTENZWEIG, L. Lernschule oder Arbeitsschule? Lagensalza, 100 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 4, mar. 1924, p. 244-247.

167. NEGOESCU, Cristu S. Educația integrală în școala de azi și cea de mâine. În: *Dacia*. București, nr. 92, 30 mar. 1921, p. 1 /semnat: PION./.

168. NICULESCU, V. Aplicația în școala primară a principiilor școlii active. Caransebeș, 1927, 16 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 16, nr. 1, ian. 1928, p. 62.

169. PAPADOPOUL, Paul I. Metodica limbii materne în învățămîntul secundar. Ed. a II-a. București, Editura „Cultura românească”. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 19, nr. 10, dec. 1931, p. 636 /semnat: P./.

170. PETRAȘCIUC, Cazimir. Problemele contemporane ale școlii și ale metodei active. Cernăuți, 1929, 32 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 15, nr. 7, sep. 1927, p. 459 /semnat: P./.

171. PETRESCU, P. R. Ciclul al doilea de învățământ primar. Sibiu, 1929, 60 p. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 18, nr. 10, dec. 1930, p. 602-603 /semnat: I.C.P./.

172. POPA LISSEANU, Gh. Istoria literaturii române. București, Editura librăriei Socec, 1928. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 16, nr. 6, iun. 1928, p. 399 /semnat: I.C.P./.

173. POTTAG, A. Die Arbeitsschule. Berlin, 56 p. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 12, nr. 5, apr. 1924, p. 328 /semnat: I.C.P./.

174. PROUDHON et l'enseignement du peuple. Pagini alese de Aimé Berthold și Guy-Grand. Paris, 1920. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 13, nr. 4, apr. 1925, p. 259-261.

175. RADU, Petre. Problema morală în școala nouă. Conferința d-lui Petre Radu. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 79, 14 mar. 1921, p. 3 /semnat: PION./.

176. RANETTI, George. D'atunci și d'acolo. Poezii de George Ranetti. În: *Dacia*. București, an. 3, nr. 130, 16 mai 1921, p. 1 /semnat: PION./.

177. ROMAN, William Fr. La place de la sociologie dans l'éducation aux Etats-Unis, Giard-Paris, 1924, 428 p. În: *Revista generală a învățământului*. București, an. 12, nr. 6, mai 1924, p. 393-395.

178. RÖSLER, Gustav. Lehrbuch der Staatsbürgerkunde. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 17, nr. 6, mar. 1929, p. 191-192.

179. SALZMANN, Cristian G. Cărticica Furnicilor sau Metoda cum să se facă creșterea rațională a educatorilor. Tradusă și însoțită de o introducere de Petre Gârboviceanu. București, Editura Casei Școalelor. Ed. III-a, 1928, 160 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 16, nr. 2, feb. 1928, p. 126.

180. STÄHLIN, Otto. Zwang und Freiheit in der Erziehung. München, 1926. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 14, nr. 6, iun. 1926, p. 424-426.

181. TEMPEANU, Virgil. Sugestia și aplicațiile ei educative. Fălticeni, 1928, 40 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 16, nr. 8, oct. 1928, p. 522-523 /semnat: I.C.P./.

182. THEODOSIU, V. Introducerea biologică în psihologie. București, Editura Socec, 1927, 188 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 15, nr. 8, oct. 1927, p. 523-524.

183. WILBOIS, Joseph. La nouvelle éducation française. Paris, Payot, 1922, 404 p. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 12, nr. 5, apr. 1924, p. 324-327.

F. CONFERINȚE PEDAGOGICE²

184. *Starea învățămîntului în Germania*. 14 dec. 1927.
Comunicare prezentată în cadrul ciclului de conferințe organizat de Institutul Pedagogic Român, avînd ca temă: „Starea învățămîntului în diferite țări europene și experiențele făcute în școala românească”.
185. *Activismul și noile reforme școlare*. 26 ian. 1928.
Comunicare prezentată în cadrul ciclului de conferințe „Curente noi în pedagogie”, organizat de Casa Școalelor și a Culturii.
186. *Democrația și școala*. 7 mar. 1931.
Conferință ținută la Societatea institutorilor și institutoarelor din România.
187. *Regionalismul și școala*. 22 mar. 1931.
Comunicare ținută în cadrul ciclului de conferințe organizat cu concursul prof. G. G. Antonescu, de către Societatea institutorilor și institutoarelor din România.
188. *Valorificarea energiilor tinere și orientarea profesională*. 2 apr. 1931.
În cadrul ciclului de conferințe avînd ca temă: „Orientarea tineretului” organizat de societatea „Tinerimea română”.

² Informațiile au fost extrase din publicațiile vremii.

189. *Școlile de experimentare pedagogică*. 23 ian. 1931
În ciclul de comunicări organizat de Institutul Pedagogic Român sub titlul „Din problemele școlii românești”.
190. *Hermann Lietz și școlile în natură*. 31 mar. 1931.
Ciclu de conferințe organizat de Institutul Pedagogic Român la Societatea institutorilor și institutoarelor din România cu tema: „Figuri și curente reprezentative în pedagogia contemporană”.
191. *Educația generației noi*. 27 feb. 1935.
192. *Curente pedagogice contemporane*. 21 nov. 1936; 1939.
Prelegere pedagogică prezentată la cursurile de specializare pentru inspectorii școlari, organizate de Ministerul Învățământului sub conducerea prof. C. Rădulescu-Motru (apare și în volumul „Problema individualității școlarului”) și la Școala Normală din Cîmpulung.
193. *Din actualități pedagogice*. 21 nov. 1936.
La Școala Normală din Cîmpulung.
194. *Cum se tratează un subiect pedagogic*. 22 nov. 1936.
La Școala Normală din Cîmpulung.

195. *Concepția activistă cu aplicații la învățământul românesc*. 1931

La cursurile de perfecționare pentru inspectorii școlari din București.

G. MEMORII DE ACTIVITATE

196. *Expunere de titluri și lucrări*. București, Tipografia „Bucovina” I. E. Torouțiu, 1937, 32 p.

H. MANUSCRISE

197. *Bibliografia pedagogică românească. 1785-1959*. Cu o introducere de I. C. Petrescu. Vol. I - II. București, 1959, 1003 p. (Biblioteca Centrală Pedagogică).

Descrierea bibliografică a cărților românești de pedagogie apărute între anii 1785-1947, existente în fondurile Bibliotecii Centrale și Pedagogice și Bibliotecii Academiei României.

198. *Valorile culturii în dinamica educației*. Curs universitar predat de I. C. Petrescu. București, 1945-1946 (Colecția prof. emerit dr. Victoria C. Petrescu).

199. *Sociologie pedagogică și studiul monografic*. Curs universitar predat de I. C. Petrescu. București, 1933. (Colecția prof. emerit dr. Victoria C. Petrescu).

200. *Problema muncii sub aspect psihologic, pedagogic, sociologic și economic* (Colecția comandor Mihail Giugiuc).

201. *Tehnica muncii intelectuale* (colecția comandor Mihail Giugiuc).

202. *Tehnica muncii intelectuale cu aplicații la pedagogie*. Proiect de plan în colaborare cu A. Lautermann/ (Biblioteca Centrală Pedagogică).

REFERINȚE
DESPRE
PERSONALITATEA
ȘI
OPERA

PROF. UNIV. DR.
I.C. PETRESCU

1. DICȚIONARE.
BIBLIOGRAFII PEDAGOGICE.
LUCRĂRI DE DIPLOMĂ.
TEZE DE DOCTORAT

203. *Dicționar de pedagogie contemporană*. Sub redacția generală a prof. dr. doc. Ștefan Bârsănescu, membru corespondent al Academiei R. S. România. București, Editura Enciclopedică Română, 1969, p. 217.

204. POPESCU-TEIUSAN, Ilie. *Pedagogi și oameni de școală din România*. Mic dicționar. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1975, p. 123-124.

205. *Mic dicționar enciclopedic*. Ediția a II-a, revăzută și adăugită. București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 1575.

206. *Dicționar de pedagogie*. Coordonare generală: profesor universitar docent Anghel Manolache, conferențiar universitar dr. Dumitru Muster, profesor dr. Iulian Nica, profesor universitar dr. George Văideanu. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1979, p. 433.

207. *Biblioteca școlii*. Dintr-o bibliografie pedagogică documentară. În: Almanahul învățătorului. București, 1941, p. 118-119.

208. *Bibliografie pedagogică*. 1965-1966. Sub redacția prof. Alfred Lautermann. București, Biblioteca Centrală Pedagogică, 1973, p. 29.

209. *Bibliografie selectivă a lucrărilor publicate de cercetătorii Institutului de cercetări pedagogice și psihologice*. Volumul I: Pedagogie. Coordonatori: dr. Georgeta Lăzărescu, Costache Olăreanu. București, 1979, p. 70, 74, 76.

În cap. „Istoria pedagogiei și pedagogia comparată” sînt menționate lucrările publicate despre opera și personalitatea prof. I.C.P.

210. COMAN, Maria-Margareta. *Regionalismul educativ în concepția lui I. C. Petrescu*. Lucrare de diplomă. Conducător științific: conf. univ. dr. Ion Gh. Stanciu. București, 1977, 105 p. (Universitatea București. Facultatea de Filosofie. Secția Pedagogică).

211. BOBOC, Gheorghe. *Concepția pedagogică și opera lui I. C. Petrescu*. Rezumatul tezei de doctorat. Conducător științific: prof. univ. dr. doc. Anghel Manolache. București, 1981, 21 p. (Universitatea din București. Facultatea de Istorie-Filosofie).

2. VOLUME

a) istoria pedagogiei

212. GABREA, Iosif I. *Mișcarea pedagogică din România între anii 1920-1940*. București, Editura „Bucovina” I. E. Torouțoiu, 1940, p. 8, 11, 15, 19, 26.

Contribuția prof. I.C.P. la dezvoltarea pedagogiei românești, prin lucrările sale referitoare la necesitatea studierii aprofundate și sistematice a individualității copilului și a individualizării educației și a învățămîntului.

213. BÂRSĂNESCU, Ștefan. *Istoria pedagogiei românești*. București, 1941, p. 170-173 (Societatea română de filosofie).

Analizînd conținutul lucrării „Contribuții la o pedagogie românească” se evidențiază contribuția prof. I.C.P. la dezvoltarea pedagogiei sociologice românești.

214. STOIAN, Stanciu și ILIESCU, Vasile. *Contribuții la istoricul cercetării pedagogice și al școlilor experimentale din România*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1967, p. 171, 174, 294 (Ministerul Învățămîntului. Institutul de Științe Pedagogice).

În cap. „Pedagogia experimentală în gîndirea pedagogică românească după 1918” sînt prezentate preocupările prof. I.C.P. pentru școala activă, școlile experimentale și

regionalismul educativ; în „Concluzii” se menționează că prof. I.C.P. abordează pentru prima dată problema școlilor experimentale în contextul școlii sociologice de la București (D. Gusti), inițiază experimente complexe în spirit socio-pedagogic și încearcă o teoretizare a acestora.

215. Discipoli neoclasici și încercări de școală activă. Un activist de orientare individualistă: I. C. Petrescu. În: *Zaharian, Ermona. Pedagogia românească interbelică. O istorie a ideilor educative*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1971, p. 61-66.

Sînt examinate ideile cuprinse în lucrarea „Școala activă”, subliniindu-se că „această primă carte a lui I. C. Petrescu este în același timp și cea mai sistematică și cea mai erudită”; referitor la concepția activistă promovată în epocă se arată, că prof. I.C.P. nu considera necesară teoretizarea acesteia, deoarece ea este „ieșită din faza teoretică și intrată în faza de realizare practică” (Activismul și noile reforme școlare, 1928, p. 61.).

216. Pedagogia socială. Trecerea spre un punct de vedere social în educație. I. C. Petrescu. În: *Zaharian, Ermona. Pedagogia românească interbelică. O istorie a ideilor educative*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1971, p. 95-100.

Este analizată critic concepția prof. I.C.P. asupra pedagogiei sociale.

217. BÂRSĂNESCU, Ștefan. *Unitatea pedagogiei ca știință*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1976, p. 191-192, 265.

Prin descrierea situației culturale și a procesului instructiv-educativ din viața poporului român, prin formularea unor noi principii de reformă școlară în lucrările „Contribuții la o pedagogie românească” și „Școale de experimentare”, prof. I.C.P. contribuie la dezvoltarea pedagogiei descriptive ca studiu al realităților educative; în continuare este analizată concepția sa asupra pedagogiei sociale.

218. *Istoria pedagogiei*. Manual pentru licee pedagogice și școli postliceale de educatoare, de Ștefan Bârsănescu, Silvia Cernichevici, Octavian Ionescu, Mioara Cimpoieș, Ion Gh. Stanciu. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1976, p. 185.

Regionalismul educativ – principiu pedagogic fundamental, considerat de prof. I.C.P. ca o însemnată înfăptuire și concretizare a principiului „Școlii pentru viață”.

219. STOIAN, Stanciu. *Pedagogia română modernă și contemporană*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1976, p. 201-204.

Situarea prof. I.C.P. în rîndul pedagogilor care au adus o contribuție valoroasă la dezvoltarea pedagogiei sociologice, prin promovarea unei educații care să aibă la bază o armonie intimă

între școală și viață, individ și mediul său social.

220. *Pedagogie*. Manual pentru casa a III-a – licee pedagogice, de Ștefan Bârsănescu (coordonator), Silvia Cernichevici, Octavian Ionescu, Mioara Cimpoieș, Valeriu Marc, Romeo Dăscălescu, Ion Gh. Stanciu. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980, p. 143.

Contribuția prof. I.C.P. la dezvoltarea teoriei regionalismului educativ; se menționează că prof. I.C.P. în lucrarea sa „Regionalismul educativ” considera că „școala îi va interesa pe țărani în măsura în care conținutul învățămîntului și structura anului școlar vor fi adaptate regiunii respective”.

221. STANCIU, Ion Gh. *Școala și pedagogia în secolul XX*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1983, p. 176-180.

În cap. „Regionalismul și localismul educativ” este analizată concepția prof. I.C.P. privind necesitatea organizării școlii potrivit principiului regionalist; autorul constată că prin sistemul de educație promovat de I.C.P. se urmărea „restructurarea întregului conținut al procesului de învățămînt potrivit psihologiei copilului care percepe realitatea ca „un tot unitar” și integrarea fiului de țăran în viața satului”.

222. BÂRSĂNESCU, Ștefan. *Istoria științelor în România. Pedagogia*. Volum elaborat de Ștefan Bârsănescu, membru corespondent al Academiei R. S. România. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1984, p. 68-70.

Analizând lucrarea „Contribuții la o pedagogie românească” în care autorul acesteia consideră că e necesară o pedagogie corespunzătoare care să indice „liniile de constituire a noii educații”, și care „să nu plece de la o concepție, ci de la realități prezente”, iar „fenomenul educativ să fie încadrat în toate determinantele sale” (Contribuții..., 1938, p. 3), se subliniază contribuția prof. I.C.P. la fundamentarea unei pedagogii științifice românești.

223. STANCIU, Ion Gh. *Istoria pedagogiei*. Manual pentru clasa a XIII-a, școli normale. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1990, p. 129, 130.

Situarea prof. I.C.P. în rîndul pedagogilor care au adus o contribuție interesantă și valoroasă la dezvoltarea pedagogiei sociale, prin elaborarea teoriei regionalismului și la constituirea unei pedagogii românești întemeiate pe cunoașterea realităților specifice poporului român.

b) pedagogie generală

224. NICOLAU, V. P. *Introducere în pedagogie*. București, Editura „Cultura românească”, 1942, p. 201-203, 219-221, 234-235.

Școala activă în concepția prof. I.C.P.; puncte de vedere referitoare la metodele de pregătire a educatorului în scopul participării sale active la viața școlii.

225. ȚIRCOVNICU, Victor. *Pedagogia generală*. Timișoara, Editura „Facla”, 1975, p. 187, 188, 361.

Principiul învățămîntului activ și integrarea tineretului în viața socială – idei pedagogice desprinse din opera prof. I.C.P.

226. PLANCHARD, Emile. *Introducere în pedagogie*. Traducere de: prof. emerit dr. Victoria C. Petrescu și prof. de limba franceză Elvira Balmuș. București Editura Didactică și Pedagogică, 1976, p. 208 (Pedagogia secolului XX).

Prof. I.C.P. este considerat reprezentantul orientării școlii active integrale; se subliniază că I.C.P. în lucrarea sa „Școala activă”, face „o critică severă a pedagogiei intelectualiste, apărînd școala vieții, necesitatea studierii individualității și a educației în colectiv, școala muncii, importanța educativă a mediului și activitățile în aer liber” /Cap. VIII. Pedagogia și organizarea învățămîntului în

România. (Capitol scris special pentru ediția românească)/.

c) alte scrieri

227. MUSTER, Dumitru. Pedagogia și sociologia. Pedagogia sociologică și pedagogia socială. În: *Pedagogie socială, concepții, preocupări și experiențe în România dintre cele două războaie mondiale*. Coordonatori: Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1970, p. 66-70.

Pe baza cercetării celor două lucrări „Contribuții la o pedagogie românească” și „Curs de pedagogie socială”, se constată că prof. I.C.P., pornind de la ideea promovării unor strânse și trainice legături între individ și mediul său social, își asumă sarcina de a aplica această concepție la realitățile sociale din țara noastră.

228. MANOLACHE, Anghel. Studiu introductiv. În: I. C. Petrescu. *Școala activă*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de prof. univ. dr. doc. Anghel Manolache. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973, p. 15-20 (Pedagogia secolului XX).

Analiza structurală a concepției pedagogice a prof. I.C.P.; sînt prezentate ideile sale pedagogice care aduc valoroase clarificări și aprofundări în probleme pedagogice fundamentale, teoretice și practice, ca:

organicul și formativul în procesul educativ, corelatul individ-mediu, relația societate-educație, școala pentru viață, școala activă, integrarea socială a tineretului, cunoașterea individualității copilului, pregătirea învățătorilor și profesorilor; elemente de originalitate în cadrul curentului pedagogiei sociale.

229. PETRESCU, Victoria C. „Cum își învață Gertruda copiii”. Lucrare fundamentală a pedagogiei universale /Studiu introductiv/. În: J. H. Pestalozzi. *Cum își învață Gertruda copiii*. Traducere de I. C. Petrescu. Îngrijire de ediție, tabel cronologic, studiu introductiv, note și comentarii de prof. emerit dr. Victoria C. Petrescu. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1977, p. 12-13, 19.

În studiul introductiv, autoarea face comentarii asupra introducerii semnate de traducător, iar în „Notă asupra ediției” remarcă faptul că „această traducere rezistă unui examen critic după aproape 50 de ani de la apariția ei”.

230. BORDEIANU, Mihai și VLADCOVSCHI, Petru. *Învățământul românesc în date*. Iași, Editura „Junimea”, 1979, p. 337, 338, 342, 344, 347.

Sînt menționați anii de apariție a principalelor scrieri pedagogice ale prof. I.C.P.

231. VOINESCU, Silvestru. *Argeșeni în spiritualitatea românească*. Cu o prefață de prof. univ. dr. doc. Dan Simonescu. Pitești, 1980, p. 87-90.

Referințe despre activitatea rodnică desfășurată de prof. I.C.P. în multiple direcții: pedagog eminent, organizator de școală, autor de manuale școlare și cursuri universitare, traducător, inițiator al documentării pedagogice în țara noastră, publicist, membru fondator al revistei „Muscelul nostru” (apărută la Cîmpulung în perioada 1929-1942).

232. I. C. PETRESCU în contextul școlii de pedagogie de la București. În: Moise Constantin. *Școala activă în România până la mijlocul secolului al XX-lea*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1983, p. 101-130.

Este evidențiată contribuția teoretică a prof. I.C.P. în problema școlii active și școlii active integrale; se precizează că: a) rezolvă problema școlii active de pe „poziția pedagogiei clasice”, prin „modul de formulare a conceptelor pedagogice”; b) „teoria sa este construită în limitele concepției lui G. G. Antonescu, prin sprijinirea sistematică pe principiul evoluționist”; c) este preocupat de a trece prin „filtrul criticii oricare dintre aspectele teoretice și practice ale școlii active”.

3. PUBLICAȚII PERIODICE

233. NICOLAESCU, Ioan G. Ioan C. Petrescu, secretarul general al Ministerului Instrucțiunii. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 4, nr. 7-8, sep.-oct. 1932, p. 1.

234. MARINESCU, Moise G. Sărbătoriri. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 9, nr. 1, ian. 1937, p. 33.

Sărbătorirea prof. I.C.P. cu ocazia împlinirii a 25 ani de activitate în învățămînt.

235. Revista limbii și culturii germane. /București/, apr. 1941. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 30, nr. 7-8, sep.-oct. 1942, p. 282-290.

Se menționează articolul prof. I.C.P. despre influența lui Herbart în România.

236. Profesorul Petrovici la Ministerul Culturii Naționale. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 30, nr. 1-3, ian.-mar. 1942, p. 103.

Se menționează că prof. I.C.P. este colaboratorul cel mai apropiat al ministrului nou numit.

237. Școala românească. /București/, feb. 1943. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 31, nr.1-3, ian.-mar. 1943, p. 90.

Se menționează articolul prof. I.C.P. despre rolul învățătorului în viața socială.

238. ANTOHI, Dumitru. Noua reformă a învățămîntului. În: *Școala și viața*. București, an. 13, nr. 1-2, sep.-oct. 1942, p. 27-30.

Prezentarea ideilor fundamentale ale reformei învățămîntului practic și profesional; se constată că „reforma d-lui Ministru I. C. Petrescu inspirată din cele mai noi principii pedagogice și din necesitățile vieții sociale românești”, corespunde „imperativelor de ordin pedagogic și național”.

239. IACOBESCU, T/eador/. Un nou spirit în școala primară. În: *Școala și viața*. București, an. 13, nr. 1-2, sep.-oct. 1942, p. 4-7.

Înnoirile aduse în învățămîntul primar prin reforma propusă de prof. I.C.P., ministru subsecretar de stat al școalelor; introducerea în școlile din mediul rural a unor „broșuri selecționate și variate, spre a răspunde tuturor trebuințelor spirituale și economice ale săteanului”, renunțarea la circulare, tablouri statistice, chestionare efectuate de către învățători etc.

240. POPESCU-TEIUȘAN, I. I. C. Petrescu. În: *Revista de pedagogie*. București, an. 16, nr. 4, apr. 1967, p. 128.

Date biografice, activitatea științifică și didactică a prof. I.C.P.

241. VLAD, Ioan N. Școala activă în România. În: *Revista de pedagogie*. București, an. 28, nr. 10, oct. 1969, p. 114-121.

Reflectarea concepției școlii active și a determinismului social în lucrările prof. I.C.P.

242. POPOVICI, Victoria. Profesorul I. C. Petrescu un inițiator al documentării pedagogice în România (1892-1967). În: *Teorie și practică în biblioteconomie și documentare*. București, Institutul Central de Documentare Tehnică, 1971, p. 15-21.

Privire de ansamblu asupra activității științifice a prof. I.C.P.; studii bibliografice și de documentare pedagogică inițiate, îndrumate sau întocmite de prof. I.C.P. în cadrul Bibliotecii Centrale Pedagogice, între anii 1963-1967. În anexă este prezentat Proiectul ultimei lucrări ce urma să fie elaborată de către prof. I.C.P. și directorul Bibliotecii Centrale Pedagogice, prof. A. Lautermann, referitoare la „Tehnica muncii intelectuale cu aplicații la pedagogie”. Manuscrisul se află în posesia Bibliotecii Centrale Pedagogice.

243. POPOVICI, Victoria. Profesorul I. C. Petrescu un precursor al documentării pedagogice în România. În: *Studii de bibliologie și bibliografie*. București, Institutul Central de Documentare Tehnică, 1971, p. 18-30.

244. VĂIDEANU, George și ORGHIDAN, Ion. Direcțiile novatoare în gândirea pedagogică dintre cele două războaie mondiale. În: *Revista de pedagogie*. București, an. 23, nr. 2, feb. 1974, p. 87-89.

Concepția prof. I.C.P. asupra necesității întemeierii unei pedagogii românești bazată pe cunoașterea realităților sociale constituie o contribuție valoroasă la dezvoltarea pedagogiei sociale.

245. POPOVICI, Victoria. Profesorul I. C. Petrescu. În: *Forum*. București, an. 19, nr. 8, aug. 1977, p. 68-72.

Date biografice, concepția pedagogică, precum și contribuția prof. I.C.P. la dezvoltarea documentării pedagogice în țara noastră.

246. ORGHIDAN, Ion. I. C. Petrescu și direcțiile novatoare în pedagogia românească dintre cele două războaie mondiale. În: *Revista de pedagogie*. București, an. 26, nr. 12, dec. 1977, p. 66-70.

Contribuția prof. I.C.P. la crearea unei pedagogii bazată pe realitățile românești; analiza concepției sale asupra școlii active integrale.

247. STANCIU, Ion Gh., NICOLESCU, Viorel și RADU, Marian. Pedagogi care rămân în conștiința posterității. I. C. Petrescu – spre o școală activă, integrală. În: *Almanahul dedicat părinților*. București, „Revista de Pedagogie”, 1979, p. 22-23.

Concepția prof. I.C.P. privind școala activă integrală menită să „dezvolte în fiecare tot ce este specific”, „să pună în activitate toate forțele atât corporale cât și spirituale”.

248. BACIU, Dumitru. *Pedagogia activă*. Contemporanul. București, nr. 13, 26 mar. 1982, p. 5.

Prezentînd ideile fundamentale ce se desprind din lucrările prof. I.C.P., autorul subliniază pronunțatul lor caracter de actualitate.

249. VLAD, Ioan N. „Revista generală a Învățămîntului” și problematica școlii românești interbelice. În: *Revista de pedagogie*. București, an. 29, nr. 9, sep. 1980, p. 60-62.

Se menționează colaborarea prof. I.C.P. la „Revista generală a învățămîntului” fondată de Spiru Haret.

250. DUMITRESCU, Gheorghe I. 90 de ani de la nașterea prof. I. C. Petrescu. In memoriam. În: *Revista de pedagogie*. București, an. 31, nr. 4, apr. 1982, p. 62.

Date biografice, concepția sa pedagogică.

4. RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE PE MARGINEA LUCRĂRILOR MONOGRAFICE APĂRUTE ÎN VOLUME ȘI A TRADUCERILOR

ȘCOALA ACTIVĂ

251. GABREA, I. I. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 14, nr. 4, apr. 1926, p. 298-300 /recenzie/.

252. În: Lamura. *Revistă de cultură generală*. București, an. 7, nr. 5-6, mai-iun. 1926, p. 216 /recenzie/.

253. CONSTANTINESCU, Eleonora. Dare de seamă. Introducere /Partea I/. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 2, nr. 3, iun. 1930, p. 10-12 /recenzie/.
254. CONSTANTINESCU, Eleonora. Fundamentul filozofic al școalei active. Fundamentul biologic al școalei active /Partea a II-a/. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 2, nr. 10, dec. 1930, p. 23-25 /recenzie/.
255. POPESCU, Eleonora. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 3, nr. 8, oct. 1931, p. 31-33; nr. 9-10, nov.-dec. 1930, p. 25-33 /recenzie/.
256. NICOARĂ-DOBARCEANU, Nic. „Școala activă” și morala ei. Observațiuni asupra cărții lui I. C. Petrescu. În: *Luceafărul*. Sibiu, an. 3, nr. 7, 15 sep. 1936, p. 4-7; nr. 8, oct. 1936, p. 10-11 /recenzie/.
257. ORGHIDAN, Ion. În: *Școala românească*. București, nr. 11, nov. 1943, p. 842-846 /recenzie/.
258. ORGHIDAN, Ion. În: *Revista de pedagogie*. București, an. 22, nr. 6, iun. 1973, p. 102-105 /recenzie/.
259. BĂRBULESCU, Petre. În: *Tribuna școlii*. București, an. 3, nr. 99, 9 iun. 1973, p. 15 /recenzie/.
260. MIHĂESCU, N. În: *Cronica sătmăreană*. Satu Mare, oct. 1973, p. 5 /recenzie/.
261. TEODOSIU, D. În: *Contemporanul*. București, nr. 32, 3 aug. 1973, p. 8 /recenzie/.

262. MĂRGINEANU, N. În: *Tribuna*. Cluj, an. 17, nr. 32, 9 aug. 1973, p. 12 /recenzie/.

ACTIVISMUL ȘI NOILE REFORME ȘCOLARE

263. E.A. În: *școala română*. București, an. 34, nr. 2, feb. 1929, p. 35 /recenzie/.

264. În: *Solidaritatea*. Pitești, an. 2, nr. 1-2, ian.-feb. 1929, p. 58 /notă bibliografică/.

PROBLEMA SELECȚIEI ÎN ȘCOALA DEMOCRAȚIEI

265. În: *Solidaritatea*. Pitești, an. 1, nr. 7, sep. 1927, p. 37-38 /recenzie/.

266. GABREA, I. I. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 16, nr. 8, oct. 1928, p. 520-522 /recenzie/.

267. În: *Solidaritatea*. Pitești, an. 1, nr. 7-8, sep.-oct. 1928, p. 37-38 /recenzie/.

268. În: *Școala și viața*. București, an. 1, nr. 1, ian. 1930, p. 29 /notă bibliografică/.

269. CONSTANTINESCU, Margareta Em. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 2, nr. 8, oct. 1930, p. 24-25 /recenzie/.

ȘCOALA ȘI VIAȚA

270. STOIAN, Stanciu. În: *Școala și vieța*. București, an. 1, nr. 5-6, mai-iun. 1930, p. 350 /recenzie/.

METODE PENTRU STUDIUL INDIVIDUALITĂȚII

271. STOIAN, Stanciu. În: *Școala și vieța*. București, an. 2, nr. 8-9-10, oct.-nov.-dec. 1931, p. 522-524 /recenzie/.

272. V.P.N. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 19, nr. 9, nov. 1931, p. 575-576 /recenzie/.

REGIONALISMUL EDUCATIV

273. STOIAN, Stanciu. În: *Școala și vieța*. București, an. 2, nr. 7, sep. 1931, p. 401-403 /recenzie/.

274. HERSENI, Traian. În: *Arhiva pentru știință și reformă socială*. București, an. 10, nr. 1-4, 1932, p. 765-769 /recenzie/.

275. LOEWENSTEIN, Th. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 20, nr. 5-6, mai-iun. 1932, p. 283-285 /recenzie/.

276. MIRONESCU, Gabriel. În: *Frământări didactice*. Focșani, an. 14, nr. 1-2, ian.-feb. 1938, p. 31-38 /recenzie/.

ȘCOALE DE EXPERIMENTARE

277. GAINA, Silvestru. În: *Revista de pedagogie*. Cernăuți, an. 5, caiet III, 1935, p. 285 /recenzie/.

278. GEORGESCU, I. În: *Școala și vieța*. București, an. 6, nr. 1, apr. 1935, p. 42-45 /recenzie/.

279. MARINESCU-LĂȚĂU, Ion. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 7, nr. 1-2, ian.-feb. 1935, p. 48-50 /recenzie/.

280. NICOLAESCU, /Ion/. G. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 7, nr. 1-2, ian.-feb. 1935, p. 50 /notă bibliografică/.

281. STOIAN, Stanciu. În: *Arhiva pentru știință și reformă socială*. București, an. 12, nr. 3-4, 1935, p. 544-547 /recenzie/.

282. STOICA, I. C. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 23, nr. 1-2, ian-feb. 1935, p. 73-74.

CONTRIBUȚII LA O PEDAGOGIE ROMÂNEASCĂ

283. POPESCU, Bart. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 26, nr. 7-8, sep.-oct. 1938, p. 306-308 /recenzie/.

284. COJOCARU, M. În: *Satul și școala*. București, an. 8, nr. 5-6, ian.-feb. 1939, p. 191-192 /recenzie/.

285. SIMONESCU, Dan. În: *Tinerimea română*. București, an. 57, nr. 6, feb. 1939, p. 229-230 /recenzie/.

286. TACU-IORDAN, I. În: *Școala și viața*. București, an. 9, nr. 5-6, feb.-mar. 1939, p. 190-192 /recenzie/.

INSTITUȚII DE PREGĂTIRE A PROFESORULUI SECUNDAR

287. B.R. În: *Școala românească*. București, apr.-mai 1941, p. 50 /recenzie/.

HERBART ÎN PEDAGOGIA ROMÂNEASCĂ

288. T.I. În: *Școala și viața*. București, an. 9, nr. 9-10, mai-dec. 1941, p. 100 /notă bibliografică/.

*HERBART, FRIEDERICH I.
PRELEGERI PEDAGOGICE*

289. ȘT. Ș. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 13, nr. 9, nov. 1925, p. 598-599 /recenzie/.

*PESTALOZZI, JOHANN HEINRICH.
CUM ÎȘI INVĂȚĂ GERTRUDA COPIII*

290. GABREA, Iosif I. În: *Revista generală a învățămîntului*. București, an. 18, nr. 3, mar. 1930, p. 192 /recenzie/.

291. STOIAN, Stanciu. În: *Școala și viața*. București, an. 1, nr. 5-6, mai-iun. 1930, p. 345 /recenzie/.

ANEXE

1. PSEUDONIME. INIȚIALE

292. I.C.P.

293. P.

294. P.I.C.

295. PION

2. PORTETE

296. Portret. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 4, nr. 7-8, sep.-oct. 1932, coperta nr. 1.

297. Portret. În: *Muscelul nostru*. Cîmpulung, an. 5, nr. 7-8, sep.-oct. 1933, p. 47.

298. Portret. În: *Almanahul învățătorilor din Cetatea Albă*. București, 1934, p. 30.

299. Portret. În: *Almanahul învățătorilor*. București, 1939, p. 60.

300. Dintre marii prieteni ai învățătorilor. Portret. În: *Almanahul învățătorilor*. București, 1940, p. 113.

301. Portret. În: I. C. Petrescu. *Școala activă*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de prof. univ. dr. doc. Anghel Manolache. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1973. coperta nr. II.

302. PORTRET. În: *Forum*. București, an. 19, nr. 8, 1977, p. 68.

INDICI

1. INDICE DE NUME

Alecsandri, Vasile 114	Brunschvieg, Leon 146
Angelescu, C. 82	Cernichevici, Silvia 218, 220
Antin, Albert 139	Cimpoieș, Mioara 218, 220
Antoși, Dumitru 238	Claparède, Ed. 147
Antonescu, G. G 3, 63, 82, 134, 140-143, 187, 232	Cojocaru, M. 284
	Coman, Maria – Margareta 210
Baciu, Dumitru 248	Constantinescu, Eleonora 253, 254
Balmuș, Elvira 226	Constantinescu, Margareta Em. 269
Besadow, Johann Bernard 10	
Bădina, Ovidiu 227	
Băncilă, V. 144	Dante, Alighieri 113
Bărbulescu, Petre 259	Dăscălescu, Romeo 220
Bârsănescu, Ștefan 203, 213, 217, 218, 220, 222	Dechamps, Jeanne 148
Berthold, Aimé 174	Decroly, O. 149
Binét, Alfred 145	Detmer, W. 99
Boboc, Gheorghe 211	Diesterweg, F. A. 10
Boldemann, Otto 136	Dumitrescu, Gheorghe I. 250
Boon, G. 149	Durkheim, E. 150
Bordeianu, Mihai 230	
Bouché 82	
B. R. 287	E. a. 263

- Faure, Abel 151
 Ferrière, Ad. 152
 Flaubert, Gustav 116
 Flayol, E. 153
 Francke, C. A. 10, 12
 Freud, Sigm. 154
 Fröbel, Friederich 10
- Gabre, Iosif I. 134, 155,
 212, 251, 266, 290
 Găină, Silvestru 277
 Gârboviceanu, Petre 119,
 156, 179
 Georgescu, I. 278
 Ghiață, Petre I. 157
 Ghibu, Onisifor 1, 3, 5,
 10, 63, 130
 Giugiuc, Mihail 200, 201
 Gusti, Dimitrie 9, 214
 Guy-Grand 174
- Haneș, V. V. 22 - 28, 30-
 41
 Haret, Spiru 80, 84, 249
 Hecker, j. 10
 Herbart, Friederich I. 13,
 134, 288, 289
 Harseni, Traian 274
- Iacobescu, Teodor 22-
 37, 39, 41, 239
 I.C.P. 62, 99, 139, 144,
 146, 149, 150, 157, 161,
 165, 171 - 173, 181, 292
 Iliescu, Vasile 214
 Ionescu, Octavian 218,
 220
 Ionescu, Șerban 158
 Iorga, N. 159
- Jankélévitch, S. 154
- Kerschensteiner, G. 82,
 160
 Kirițescu, C. 161
 Kogălniceanu, Mihail
 115
- Lauterman, Alfred 129,
 132, 202, 208, 242
 Lăzărescu, Georgeta 209
 Lehman, Rudolf 162
 Lietz, Hermann 190
 Lowenstein, Th. 275
- Madame Dèș 163

- Manolache, Anghel 3,
206, 211, 228, 301
Marc, Valeriu 220
Marinescu, Al. 152
Marinescu, I. G. 104,
145, 152
Marinescu, Moise G.
234
Marinescu - Mățău, Ion
279
Marx, Cornelius 164
Maucourant, B. 165
Mărgineanu, N. 262
Mehedinți, Simion 82
Mihăescu, N. 260
Mironescu, Gabriel 276
Mittenzweig, L. 166
Moise, Constantin 232
Montessori, Maria 43,
153
Muster, Dumitru 206,
227
- Neamțu, Octavian 227
Negoescu, Cristu S. 167
Negulescu, P. P. 82
Nica, Iulian 206
Nicoară - Dobârceanu,
Nic. 256
Nicolaescu, Ioan G.
233, 280
- Nicolau, V. P. 224
Nicolescu, Viorel 247
Nicolescu, V. 168
Olăreanu, Costache 209
Orghidan, Ion 244, 256,
257, 258
- P. 92, 95-97, 120, 121,
124-126, 156, 163, 169,
170, 293
- Papadopol, Paul I. 169
Parhon, I. C. 19
Pestalozzi, Johann
Heinrich 10, 14, 55, 70,
133, 135, 136, 229
Petrașciuc, Cazimir 170
Petrescu, Cezar 29, 35-40
Petrescu, P. R. 171
Petrescu, Victoria C. 20,
21, 136, 198, 199, 226,
229
Petrovici, Ioan 82, 236
P.I.C. 137, 138, 294
Pion 42 - 45, 71 - 79, 93,
94, 108-116, 122, 123,
129, 167, 175, 176, 295
Planchard, Emile 226
Popa Lisseanu, Gh. 172
Popescu, Bart. 283

- Popescu, Eleonora 255
 Popescu - Teiușan, Ilie 204, 240
 Popovici, Victoria 242, 243, 245
 Pottag, A. 173
 Proudhon, P. J. 174
- Radu, Marian 247
 Radu, Petre 175
 Ranetti, George 176
 Rădulescu-Motru, Constantin 19, 144, 192
 Rein, W. 82, 99, 117
 Rieder, K. 135
 Roman, Wilhiam Fr. 177
 Rösler, Gustav 178
- Salzmann, Cristian G. 10, 179
 Semler, Chr. 10
 Simionescu, Dan 231, 285
 Stanciu, Ion Gh. 210, 218, 220, 221, 223, 247
 Stählin, Otto 180
 Stoian, Iorgu 157
 Stoian, Stanciu 214, 219, 270, 271, 273, 281, 291
 Stoica, I. C. 282
 Sulea - Firu, Ilie 15
- Șt. Ș. 289
- Tacu - Jordan, I. 286
 Tempeanu, Virgil 181
 Teodosiu, D. 261
 Tews 82
 Theodosiu, V. 182
 T. I. 288
 Tolstoi, L. N. 118
- Țircovnicu, Victor 225
- Valeriu, Natalia 63
 Văideanu, George 206, 244
 Vlad, Ioan N. 241, 249
 Vladcovschi, Petru 230
 Vladimirescu, Tudor 108 - 112
 Vlădescu, Mihai 72
 Voinescu, Silvestru 231
 V.P.N. 272
- Wilbois, Joseph 183
- Zaharian, Ermona 215, 216

2. INDICE DE TERMENI

- Abecedar. Principii de elaborare 63
 Academie pedagogică 12
 Activism 4, 55, 215
 Activitate extrașcolară 1
 Activitate practică 47, 57
 Activitate sportivă 53
 Activitate științifică. Activitate didactică (I.C.P.) 207, 209, 230, 240, 250
 Aniversări. Comemorări 108-119
 Asistență socială 18,87
 Atelier școlar 57

 Bibliografie pedagogică 130 - 133
 Bibliotecă populară 1, 120
 Bibliotecă școlară 1, 49
 Biroul internațional de la Geneva. Activitate 52

 Conferințe pedagogice 184 - 195
 Congres. Învățător 11, 93, 97, 98
 Congres. Învățămînt muncitoresc 75
 Consiliul de îndrumare pedagogică 87
 Cooperatie școlară 1, 11

 Date biografice (I.C.P.) 203 - 206, 240, 250
 Determinism social 241
 Documentare pedagogică 127-129, 242, 243, 245

 Educație în familie 11
 Educație în spiritul păcii și al cooperării 58
 Elev. Activitate personală 59
 Excursii școlare 6

 Cercuri culturale 1

- Iconografie (I.C.P.) 296-302
- Igiena școlară 53, 87
- Individualizarea educației 83, 212
- Institutul Central de Educație. Berlin. Activitate 56
- Învățămînt activ 225
- Învățămînt. Bulgaria 73
- Învățămînt liceal. Liceul de aplicație „Titu Maiorescu”. Organizare 12
- Învățămînt normal. Sport. Număr de ore 53
- Învățămînt normal și seminarial. Reformă școlară 89, 90
- Învățămînt. Obligatorietate școlară: Franța, România 77
- Învățămînt practic. Expoziții documentare 67-69
- Învățămînt practic. Reformă școlară 88, 89, 90, 91
- Învățămînt preșcolar. Principiul intuiției 49
- Învățămînt primar. Date statistice 9, 66
- Învățămînt primar. Plan de lucru 87
- Învățămînt primar. Reorganizare 74
- Învățămînt primar. Sport. Număr de ore 53
- Învățămînt primar. Taxe școlare 76
- Învățămînt profesional. Reformă școlară 88, 89, 90
- Învățămînt superior. Asistență socială 72
- Învățămînt superior. Cantină studentească 71, 72
- Învățămînt superior. Cămin studentesc 71, 72
- Învățător. Aptitudini 11
- Învățător. Eligibilitate 92
- Învățător. Participare la viața socială 1, 11, 96, 102, 103, 105
- Învățător. Pregătire. 11, 224
- Învățător. Sărbătoriri. 101, 104
- Laborator școlar 57

- Legarea școlii de viață
64, 219
- Lucrări de diplomă
(despre I.C.P.) 210
- Manual școlar 22 - 41
- Memorii de activitate
196
- Metoda anchetelor 7, 17
- Metoda educației regionaliste 8
- Metoda fișelor individuale 7, 17
- Metoda instrumentală 7, 17
- Metoda statistică 17
- Metoda testelor 7, 17
- Metode de selecție 5
- Metode pentru studiul individualității 7
- Muzeu școlar 49
- Pedagogie activistă 4
- Pedagogie socială 18, 21, 216, 217, 244
- Programă școlară 6
- Profesor. Personalitate
15, 104
- Profesor secundar. Pregătire 12
- Psihologia vîrstelor 17
- Psihologie diferențială 7
- Psihologie individuală 7
- Psihologie pedagogică
17
- Pseudonime. Inițiale 292
- 295
- Regionalism educativ
7,90,210,214,218,221,223
- Regionalism educativ.
Anglia, Franța 8
- Recenzii de carte 139-
183
- Recenzii de reviste
137,138
- Recenzii (despre opera
lui I.C.P.) 251-291
- Reformă școlară. Germania 81
- Seminar pedagogic: Germania, România 12
- Seminarul lui Francke
12
- Serbare școlară 1
- Sisteme de educație selectivă: Dalton, Winet-

ka, Mannheim, comunități școlare libere 5, 6
 Sisteme pedagogice:
 sistemul Herbart 13
 sistemul Pestalozzi 14
 Surmenaj școlar 61

Școala activă. Principii, metode, programă 2, 3, 42, 44, 46, 48, 55, 214, 224, 232, 241

Școala activă integrală 226, 232, 246, 247

Școala cetățenească 48

Școala democratică sau unitară 76, 80, 82, 84

Școala democratică. Proiecte de organizare: Kerschesteiner, Scremer, prof. Rein, Tews, Bouché prof. G. G. Antonescu, prof. S. Mehedinti, prof. I. Petrovici 82

Școala în aer liber 48

Școala în aer liber. Clasificare: școala în aer liber internat, școala în aer liber externat, clasa serată 86

Școala libertății 48

Școala Normală Superioară din București. Organizare 12, 15

Școala Normală Superioară din București. Plan de activitate 85

Școala Normală Superioară din Paris 12

Școala muncii 48

Școala unică 83

Școala vieții 48

Școli de experimentare. Caracterizare. Clasificare: școala lui Franke din Halle, Chr. Semler, J. Hecker, Basedow, Salzman, Pestalozzi, Fröbel, Diesterweg 10, 214

Școli individualiste 10

Tehnica muncii intelectuale 129

Teze de doctorat (despre I.C.P.) 211

Traduceri pedagogice 134-136

CUPRINS

CUVÎNT INTRODUCATIV: I. C. Petrescu – promotor al unei școli active, democratice și regionaliste de Prof. univ. ION GH.STANCIU.....	p. V
NOTA REDACTIEI.....	p. XV
LISTA PUBLICATIILOR.....	p. XIX
TABEL CRONOLOGIC.....	p. XXI

I. SCRIERILE PROF. univ. dr. I. C. PETRESCU

A. Volume

1. Lucrări monografice.....	p. 3
2. Studii introductive.....	p. 10
3. Cursuri universitare.....	p. 11
4. Manuale școlare.....	p. 13

B. Articole apărute în publicații periodice

1. Pedagogie. Învățămînt.....	p. 16
2. Politica școlară. Organizarea învățămîntului ...	p. 22
3. Personal didactic.....	p. 27
4. Aniversări. Comemorări.....	p. 30
5. Diverse.....	p. 32

C. Documentare pedagogică. Bibliografii pedagogice

.....	p. 33
D. Traduceri.....	p. 37
E. Recenzii.....	p. 38
F. Conferințe pedagogice.....	p. 45
G. Memorii de activitate.....	p. 48
H. Manuscrise.....	p. 48

II. REFERINȚE DESPRE PERSONALITATEA ȘI OPERA Prof. univ. dr. I. C. PETRESCU

1. Dicționare. Bibliografii pedagogice. Lucrări de diplomă. Teze de doctorat.....p. 53
2. Volume:
 - a) istoria pedagogiei.....p. 54
 - b) pedagogie generală.....p. 59
 - c) alte scrieri.....p. 63
- 3.Publicații periodice.....p. 63
- 4.Recenzii și note bibliografice pe marginea lucrărilor monografice și a traducerilor.....p. 67

ANEXE

- 1.Pseudonime. Inițiale.....p. 75
- 2.Portrete.....p. 75

INDICI

- 1.Indice de nume.....p. 77
- 2.Indice de termeni.....p. 81

CONTENTS

	Page
FOREWORD	V
Ion Gh. Stanciu: I. C. Petrescu – promoter of an active, democratic and „regionalist” education	V
EDITOR'S NOTE.....	XV
LIST OF PUBLICATIONS.....	XIX
CHRONOLOGICAL TABLE.....	XXI
I. I. C. PETRESCU'S WORKS	
A. Volumes	
1. Monographs.....	3
2. Introductory essays.....	10
3. Printed courses of lectures.....	11
4. Textbooks.....	13
B. Articles published in periodicals	
1. Pedagogy. Education.....	16
2. School politics. Organization of education.....	22
3. Teaching personnel.....	27
4. Anniversaries. Commemorations.....	30
5. Miscellanea.....	32
C. Pedagogical documentation.	
Pedagogical bibliographies.....	33
D. Translations.....	37
E. Book reviews.....	38
F. Pedagogical lectures.....	45
G. Activity records.....	48
H. Manuscripts.....	48

II. REFERENCES ON

I. C. PETRESCU'S LIFE AND WORK

1. Dictionaries. Pedagogical bibliographies. Diploma papers. Doctoral papers.....	53
2. Volumes:	
a) history of pedagogy.....	54
b) general pedagogy.....	59
c) other writings.....	60
3. Periodicals.....	63
4. Reviews and bibliographic notes on monographs and translations	67

ANEXES

1. Pen names. Initials.....	74
2. Portraits.....	74

INDEXES

1. Name index.....	76
2. Subject index.....	80

Nr.comandă: 20/1993

Bun de reproduc: 25 februarie 1993